

ELŐFIZETÉS

KELYDEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 l.
HIRDETÉSEK:
 A hirdetés díjtól az első sor 30 fill.
 minden következő sor 15 fill.
 Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetemi
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Révész-
 Társaság.
 József tőrhely-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, december 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A favágó és gyermeke.
- Holló Lajos kritikája.
- A veszté hely ára: kétvázshétezer korona.
- Elpazarolt századok.
- Apponyi a győri diákokéi.
- Divatos frizurák.
- Andrássy kedvet en.
- Főlébredt a koporsóban.
- A szép özvegy, a tanító és a bukott leány.
- Egy szomorú élet vége.
- Vasárnapi strófák.
- Az asszonyról.
- Ki az okmányhamisító?
- Vasuti karambol Márlaradnán.
- A fojtogatók nyomában.
- Tarkaságok.
- Térsz: Ha háboru lesz...

A favágó és gyermeke.

Arad, december 12.

A favágónak fia ingyen ruhát kapott az iskolában, a favágó pedig eszeveszetten rohant a fűrészelő gépnek, hogy a vascsigolyáit összetörje. A gyereknek rövidre kaszált fejét szeretettel simogatták a bársonykezü nők, az apát pedig a rendőrök ökle szoritotta hátra, kergatte a főkapitányig. A gyerek ragyogó, fényes képvel jött haza és a kis agyával megfogozott egy-egy szép szóba, amelyet hallott, amelyet nem akart elveszíteni. A bárdolatlan favágó ellenben szitkokat hozott haza, mocskos szavakat, hogy az urak kivesszik a szegény ember szájából a falatot, éhen vesztik a nincsetlent.

De hát ki tehet erről? Talán jobb lenne, ha a favágó gyerek nem kap a

testére téli gyapjút? Halálos vétek csak egy árnyékkal is megbántani azt a tiszta, kellemetlenséggel és fáradsággal nem tördő lelkesedést, amely az asszonyi sziveket mozgósítja a jótékony adójának behajtására, okos fölhasználására vezet. A társadalomtudósoknak erősen igazuk lehet abban, hogy a jószívek munkáját, a szegénység orvoslását az államnak, a hatóságoknak kellene ellátni, még pedig úgy, hogy a segítség ne legyen ajándék, se alamizsna; de ha az állam és a község nem csinálja, várhatnak-e erre a rongyosok és a didergők? Vagy pedig fagyjanak meg, s az ő pusztulásuk szorítsa az államot kötelességeire?

És lehet-e valamit tenni a favágógép ellen? Mindig és mindenütt úgy volt, hogy a gép elveszi a kézimunkások keresetét. Az első szövőgépet lerombolhatták a takácsok, a gőzgéppel vont kocsit a fuvarosok — és a szövőgép, a vonat mégis megmaradt, uralkodóvá lett. Ha a Rudas Samu faasprítőjét srófokra is szedik szét, az nem akadályozza annak, hogy egy másik gép görögjön a házakba és konkurráljon a favágókkal. A polgármestertől is hiába követelik, hogy az önző, falánk gépet tiltsa be. Még ha találna is rá paragrafust, a mint hogy nincsen: a publikum törne ki az olyan intézkedés ellen, amely nem engedné meg, hogy a tüzelőt olcsóbban szerezzék be. Ha már a fa megdrágult, legalább a szétarabolásánál nyerjen valamit a drágaságtól megnyomorított polgár.

S arra csak a rövidlátó humanizmus,

a beteg naivitás gondolhat, hogy a publikum között propagandát csináljon a favágók érdekében. Leikes fölhevítést kibocsátani, hogy az emberek ne nézzenek a párhatos különbségre s a gép helyett a szegény embereket pártolják? ... A világ folyását az ilyen apró jótékonykodással megakasztani nem lehet: a fejlődés pedig mindig az volt, hogy a gép diadalmaskodjék az ember fölött. Az áldozat elbukik. A technika csatáit se lehet elesettek nélkül megvívni.

Azonban a társadalomnak mintha több kötelessége volna, mint hogy a favágó gyereket téli ruhával bugyolálja. A favágónak bizonyára nehéz lesz pályát változtatni, miután az eddigi mestersége minden képzettség nélkül való volt s negyven éves korban bajos ujat tanulni. A favágó tehát a nyomoruságba esik s a gusztusára, meg az erkölcsről való felfogására van bízva, hogy koldul-e, kintornázik, vagy pedig a divatot követve beáll fojtogatónak. S megteszi-e a társadalom velük szemben a kötelességét, ha a koldusnak krajcárt ad, a fojtogató számára pedig rabsegélyző egyesületet gyámolit?

... Lassankint meg kell tudnunk: hogy a gyerekruházáson és a ma szokásban levő jótékonyágon kívül, bár az is jelentős, kellő és ma még föltétlenül szükséges, más, nagyobb tennivalók várnak a társadalomra, a hatóságra, a közérdeket képviselő testületekre, hogy a gépek áldozatairól gondoskodva legyen. A munkások közvetítő, a foglalkoztató műhely még a kisebb feladatok azok közül, amelyekkel a

Ha háboru lesz...

A balkáni események ma már abba a stádiumba jutottak, hogy teljesen időszerű, hogy egy esetleges háboru kitörésével foglalkozzunk. Ma ugyan a helyzet még olyan, hogy a nagyhatalmak egy része — legalább látszólag — azon fáradozik, hogy a békét fenntartsa, mert az a kis parázs, melyet a szerbek és montenegróiak oly szorgalmasan igyekeznek tüzzé élesíteni, könnyen lángba boríthatja egész Európát. A békeközvetítő hatalmak élén Franciaország halad, az egyedüli nagyhatalom talán, mely becsületesen szolgálja a béke ügyét. Fallières közvetítésének köszönhető elsősorban, hogy közvetlenül a bolgár függetlenségi proklamáció kibocsátása után a háboru veszélye a rendes diplomáciai tárgyalások medrébe terelődött és közvetlenül Pichon francia külügyminiszter fáradozása eredményezte, hogy a londoni tanácskozás folyamán megállapított konferencia 7-ik programpontjának módosításával lehetővé tették, hogy Ausztria-Magyarország egyáltalán tárgyalásokba bocsátkozhatott a konferenciában való részvétel iránt.

A francia nemzet önzetlen törekvésével szemben éles ellentétül áll az angol diplomácia jezsuita magatartása. Az angol sajtó volt az első, mely az annexió után a legkiméletebb támadásokat intézte Ausztria-Magyarország ellen. Nem képezték kivételt a kormány orgá-

numai sem és részben ez idézte elő a szerb és montenegrói harcillat, mely utópiaszámúba menő ábrándokat ébresztett fel e két államcskának még józan gondolkozású államférfiaiban is. A török bojkott is Anglia műve és ha Asquit és Grey bármint is hangoztatják Anglia nyílt és egyenes fáradozását a balkáni béke fenntartása érdekében, bizonyos az, hogy abban az esetben, ha a Balkán véres események színhelye lesz, az nagyrészt az angol diplomácia lelkiismeretét fogja terhelni. Oroszország, ha végzetes játékot is üz azzal, hogy ragaszkodik a konferencia progjámjának ahhoz a részéhez, mely Bosznia annexiójának és a szerb-montenegrói rekompenciációknak tárgyalását célozza, fellépése legalább nyílt és egyenes. A pétervári kormány félre nem ismerhető céllal akarja jelezni, hogy a keleti kérdésben ismét magához akarja ragadni a vezetést, melyet a keletázsiai események egy időre kiragadtak kezéből.

E diplomáciai sakkhuzások közepette Szerbia és Montenegró a rakoncátlan gyermek könnyelműségével csóválja kezében az úszköt és a Balkán lángbaborításával fenyegetődzik, ha nem kapja meg a kívánt rekompenciációkat. A magyar és külföldi sajtó pedig egyaránt nap-nap után tele van a monarchia nagymérvű mozgósításának híreivel.

Ez volna nagyjában a mai politikai helyzet képe.

Mindenekelőtt jöjjünk tisztába azzal, hogy mi lehet igaz a folyvást megújuló mozgósítási hírekből?

Az események közepette a közvetlen veszély az anektált tartományokat fenyegeti. A tizenötödik hadtestre az első feladat hárul, hogy az esetleges támadásokat visszaverje. E hadtest állománya negyven zászlóalj gyalogság, kilenc hegyi dandárba osztva, Foca, Visegrád, Szerajevó, Banjaluka, Mostár, Nevezinje, Bilek, Trebinje és eddig Plevljében székelő parancsnokságokkal. A politikai helyzetre való tekintetből e negyven zászlóalj létszámát századonként százharminc emberre emelték, amivel a tizenötödik hadtest állományát huszezerharminc százharminc főre emelték. Ehhez hozzászámítva a többi fegyvernem állományát, kerek számban huszonhatezer főben állapíthatjuk meg az anektált tartományokban levő csapatok létszámát. E haderő teljesen elegendő arra, hogy egyelőre biztosítsa Bosznia és Montenegró határát bármilyen meglepetések ellen. A hadvezetőségnek kötelessége azonban, hogy minden eshetőséggel számoljon és a már előre kidolgozott mozgósítási tervek szerint készenletbe helyezze azokat a csapatokat, melyeket háboru esetére az operációkra kiszemelt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az illető csapatokat hadilétszámra emelte, hanem hogy minden ezred megtette már a szükséges intézkedéseket, melyek a mozgósítást megelőzik. Többek között például már kiszemelték azokat a tartalékos-

huszadik, sőt még a tizenkilencedik századnak is adósai vagyunk. A városi közéletben, amely annyi mindennel ráér foglalkozni, az egészséges szociálpolitikának, vagy hasonlónak ötletét se tapasztalni. Ilyesformán nem is képzeljük: lehet-e köze a városnak ahhoz, hogy hány favágót aprít össze a gép. Pedig van. Legalább is annyi, mint a mennyi ahhoz a gondolhoz köti, hogy a villamos kandalaberek derekát virágcserépek ékesítsék.

Holló Lajos kritikája.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, december 12.

Ma jobbra függetlenségi párti szónokiatok hangzottak el a parlamentben. Holló Lajos hosszasan beszélt és a kormány politikáját védelmezte.

Részletes tudósításunk a következő:

Alig 15—20 képviselő jelenlétében nyitja meg 10 óra után az ülést az elnök. A kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, Kormány Albert kultuszminiszter, Darányi Ignác földmívelési miniszter, Günther Antal igazságügyminiszter vannak jelen.

(Jelentések.)

A jegyzőkönyvet Zlinszky István jegyző olvassa fel, a Ház híresei. Gündör előterjesztések és irrományok bemutatása után az igazságügyi bizottság előadja betérjeszt a földvarnagyi bíráskodásról szóló bizottsági jelentést Eber Antal pedig a szárszámadási bizottság jelentését terjeszt be az 1907. évi szárszámadásról.

Felolvassák az interpellációs könyvet, melybe újabbán Nagy György és Surmin György jegezték be interpellációt.

A fogadták harmadszori olvasásban a tegnap letergyalt javaslatokat és áttértek a felhatalmazásti törvényjavaslat folytatásos tárgyalására.

(A kormány ellen.)

Mihályi Tivadar nemzetiégi az első szónok, ki elismerését fejezi ki Polónyi Géának tegnapi beszédért, neki mindenben igazat ad, kijelenti pártja nevében, hogy bizalmatlan a kormánnyal szemben, a javaslatot nem fogadja el, mert a kormány politikája a nemzeti egység elnyomására irányul. Állást foglal a pluralitás ellen, mert annak alapján a népképviselőt eszméje szenved sérelmet.

kat, akiket elrendelt mozgósítás esetén behívunk. A behívókat a hadkiegészítő kerület már el is készítette, úgy hogy a mozgósítás elrendelése után a polgári hatóságok révén a behívókat rögtön kézbesítik a tartalékosoknak. Ezeket az előintézkedéseket már bizonyára megtették mindazoknak a hadtesteknek a kerületben fekvő ezredek, melyeket a hadműveletekre kiszemelték.

A háború veszélyének növekedésével gondoskodás fog történni, hogy az annektált tartományokban levő csapatokat megerősítsék, mert amikor kijelentjük, hogy a tizenötödik hadtest mai létszáma elegendő a határok biztosítására, ez természetesen csak a mai helyzetre vonatkozik. Mert mihelyt Szerbia és Montenegró komoly előkészületeket tesz a háborúra, azaz amikor hadserege megkezdí stratégiát felvonulását a határok felé, akkor már Bosznia és Hercegovinából kellő számú katonaságot kell összpontosítani. Így aztán megtörténik, hogy a kijelölt hadtestek mozgósítása előtt, fokozatosan erősíteni fogják a boszniai csapatokat. De semmi esetre sem olyan módon, mint ahogyan azt laikusok teszik nap-nap után a lapok hasnyajtan. E hasnyajtis napok csak arra jók, hogy nyújtalanságot idézzenek elő az ország azon részeiben, amelynek területéből egészítik ki a csapatokat az ezredek, amelyek mozgósítását híresztelik. Aki csak némileg be van avatva katonai ügyekbe, az tudja, hogy a hadvezetőség óvakodni fog a mozgósítást oly módon végre-

(Holló Lajos kritikája.)

Holló Lajos: Nem akar foglalkozni Polónyi beszédének a választói reformra vonatkozó részével, mert meg van győződve arról, hogy a belügyminiszter a legbiztosabb megkötésénél. A külpolitikai helyzetet fejtegeti. Kijelenti, hogy nem fog bírálót morogni az anekdotikus nyomán támadt morogást fölött, nehogy beszédéből, azt félre értve, ellenségeink tökéletességét bizonyítsa. Mindkét országra nézve szerencsétlen időközben hozták elő a bosnyák kérdést. Vázzolja az európai hatalmak helyzetét. Könnyű az uralkodónak rendelettel kiterjeszteni szuverénitását idegen országra, de minden ilyen jogkiterjesztés anyagi és kulturális alapotokkal jár. A külügyi helyzet egyáltalán nem megnyugtató, óriási összegre van szükség a mi hárs fejlődésére. Míg azelőtt primitív katonaság nem terhelte túl a nemzetet, addig ma a fejlettség magas fokán állva, nagyon megterheli a nemzetet a katonaság fenntartása. Már pedig ezt csak úgy bírja el a nép, ha fejlett gazdasági és ipari politikát vezet. Elismerését fejezi ki a kormány iránt azért a tegevényért, hogy a terhek egy részét a tegevényebb néposztály vállalja a tehetősebb társadalmi osztályra tereli át. Evvel az arányosabb teherviselést mosdítja elő. A nép érdekében szociális alkotásokat terget. Meg kell erősíteni nemzeti szervezetünket, mely megdöntse az ellenünk irányuló támadásokat. A magyar föld egyre jobban klesik a kezünkbe, különösen nemzetiégi vidéken. Ott a pap, jegyző, tanító mind nemzetiégi érdekeket szolgál. Szükség van ezeken a helyeken olyan emberekre, akik a nép barátai, akik bajukban tanácsot adnak, betegségeikben társulnak és politikai tekintetben felvilágosítják a népet. Ma a szervezet célja, ezáltal nagyon sok veszendőbe menő magyar lelet megmenteni a magyar államvesztéseket. Más országban nem fenyegeti a nemzeti életet az a veszedelem, hogy idegen országban szemébe vágják alkotmányát viszásságot. Mi történné, ha francia ember Németországban szidná a francia alkotmányt.

Polónyi Geza: Nálunk hatóságai ellenőrzés mellett vannak.

Holló Lajos: Nem tartja jogállam intézményivel megegyezőnek, hogy egy nemzetközi cselekedt, sőt idegenek is a terrorizmus minden eszközeivel látszanak a nemzeti egység ellen. A legerősebb eszközökkel kell az ilyen megtorlást.

Sulyos csapás érte az osztályra a mindjobban fokosódó felekezések, melybe ha elmerülünk, évtizedes visszafejlődés következik. Ha van felekezeti sérelem, nyomban orvosoljuk, mielőtt egyesek politikai érdekekből felekezeti alapon szétarabolnák az országot. Annyiszután a városok és a városi tisztviselői anyagi

helyzetének javítására. A városok fejlesztését nagyon fontosnak tartja.

(Az önálló bankért.)

Gaál Gaszton: Kijelenti, hogy csupán azért fogadja el a költséget, mert nem akarja az országot exorbá kergetni. A kormány iránti bizalomról nem lehet addig szó, amíg a bankkérdésben a kormány nem körvonalozza nyíltan álláspontját. A kormánynak leghatározottabban cselekedni kell az önálló bank érdekében.

Okolicsányi László: Sőtén a bankkérdés megoldását sürgeti. A kormány kötelessége a nehézségek elhárítása. A magáról szólva szükségessé tartja, hogy a magyar gondolkodású hazafiak egy pártba tömörüljenek.

Surmin Györgynek állítólagos horvát közigazgatási sérelmeket tárgyaló interpellációja után Endrey Gyula interpellált a győri eset ügyében. Erről lapunk más helyén adunk tudósítást. Az ülés 2 órakor végeződött.

A vesztőhely ára: kétszázhétezer korona.

Barabás egyezsége özv. Pokornynéval.

— Az Aradi Közlöny tudósításától —

Arad, december 12.

Minden magyar ember régi óhaja, vágya, hogy a vesztőhely, a halhatatlan hősök: a tizenhárom vértanu szent emlékéhez méltóan az egész nemzet közkincsévé legyen.

Huszonégy éve annak, hogy Arad akkori ifjusága, a nagyváradi jogakadémia hallgatóival együttesen mozgalmat indított a vesztőhely megvétele tárgyában. Gyűjtöttek is néhány ezer koronát, mely összeg gyümölcsözőleg a takarékpénztárban van elhelyezve, de fáradozásuk sikertelen volt, mert a vesztőhelyet nem vehették meg.

Évekkel ezelőtt a Kölesy-Egyesület, Aradváros tanácsa is többször foglalkozott a megvétel eszméjével, de minden igyekezetük kárba veszett, mert a terület tulajdonosa semmi áron sem volt hajlandó birtokának közepéből néhány holdat eladni.

Már-már lemondottunk arról, hogy a vesztőhelyet valaha birtokba véve az egész nemzet zarandokhelyévé tehesük. Csak

hajtani, hogy a monarchia minden részén fekvő hadtestekből kiszakít egy-egy részt és leküldi Boszniába.

Hiszen ezzel olyan khaoszt idézne elő, hogy ember legyen, aki el tudna igazodni a fejtetőre állított hadrenden. De ez ellentmondana a szabályzatnak is, melyek kimondják, hogy a lehetőségig fenn kell tartani a rendszeres köteleket így bizonyos, hogy a hadügyi körte, ha a boszniai csapatok megerősítéséről lesz szó, akkor első sorban oly hadtest kötelekéből fogja levezényelni, melyet kiszemelt a mozgósításra. Még pedig bizonyos sorrendet fenntartva, nem pedig össze-vissza különböző hadtestekből. Hogy melyek azok a hadtestek, amelyek mozgósítás esetén számításba jöhetnek, azt csak kombinálni lehet. Első sorban a zágrábi hadtest jöhet számításba, miután ez fokszik legközelebb Boszniába. Azt híresztelik, hogy politikai okokból ezt a hadtestet nem fogják mozgósítani, ez azonban alig hihető, mert semmi ok sincs arra, hogy mellőzzék.

E hadtest állománya huszonöt zászlóalj gyalogság, négy tüzérezred, két lovasezred és egy utász-zászlóalj. (A honvédséget egy hadtestnél sem vesszük számításba, miután Szerbia és Montenegró ellen csak részleges mozgósításról lehet szó és így a honvédeket nem fogják kivinni az országból.) Utána következik a Szerbiához legközelebb álló temesvári hadtest, melynek állománya huszonnégy gyalogzászlóalj, négy tüzérezred, két lovasezred és egy utász-

zászlóalj. A magyar hadtestek közül számításba jöhet még a budapesti, vagy az erdélyi 12-ik hadtest. Valószínűbb az utóbbi mozgósítása, miután legénysége hegyes vidékről lévén, jobban alkalmazható Boszniában. A 12-ik hadtest állománya huszonöt gyalogzászlóalj, egy utász-zászlóalj, négy tüzérezred és két lovasezred.

E hadtest magyar hadtesten kivül természetesen osztrák hadtestek mozgósítását is tervbe kellett hogy vegyék, dacára annak, hogy Magyarország földrajzi fekvésénél és vasuti hálózataival fogva a magyar hadtesteket sokkal könnyebben lehet Szerbia vagy Bosznia felé összpontosítani. Miután azonban a magyar csapatok amugy is túlnyomóan képviselve lesznek, (A boszniai hadtestnél is huszonegy magyar zászlóalj szemben tizenkilenc osztrák áll.) kötelesséje a hadvezetőségnek a lehetőségig arra törekedni, hogy mindig arányos legyen az osztrák és magyar hadtestek mozgósítása. Így a gráci hadtest mozgósítása több, mint valószínű. E hadtest állománya harminchat zászlóalj gyalogság, egy zászlóalj utász, négy tüzérezred és két lovasezred. Az innsbrucki 14-ik hadtest mozgósítása is valószínű, mert e hadtest kötelekébe tartoznak a tiroli vadászrezdek, melyek éppen mint e hadtesthez tartozó gyalogság, különösen hegyi csatározásokra vannak kioktatva. E hadtest zintén harminchat zászlóalj gyalogságot foglal magában. Ehhez hozzászámíthatjuk még a zárai katonai parancsnokság területén fekvő négy zászlóalj gyalog-

Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő tiszta hazaszeretete reménykedett a sikerben, az ő fáradhatatlan buzgalma nem ismert akadályt a cél elérésében.

Barabás Béla dr. mint a régi „hetes-bizottság” elnöke másfél évvel ezelőtt összehívta a volt hetes bizottság tagjait és felvetette a kérdést: nem-e kellene a veszthely megváltása tárgyában mozgalmat indítani? A bizottság kiegészítette magát még hat taggal, így keletkezett a „tizenháromas-bizottság”, mely feladatul tűzte maga elé, hogy a veszthelyt Aradvárosának, illetőleg az egész nemzetségünknek megváltja. A tizenháromas-bizottság tagjai: **Barabás Béla** elnök, **Kovács Vince** jegyző, **Dániel Endre** péntáros, **Aknay Andor**, **Csepregy Mihály**, **Keresztés Gyula** dr., **Keller László**, ifj. **Newman Adolf**, **Piszló István** dr., **Schill József**, **Tabakovics Emil**, **Urbányi János** és **Varjassy Árpád**.

Barabás Béla másfél éve azon fáradozik, hogy a szigmondházi határban levő birtokot valamiképpen eladással járassza. A bizottságot több ór összehívta tanácskozásra és az ott hozott határozatokat erélyvel és buzgalommal végrehajtotta. A bizottság tanácskozásairól a nyilvánosság előtt eddig nem szólt, mert félt, hogy esetleg a törkvések sikerét veszélyezteti. **Barabás Béla**nak sikerült a birtok tulajdonosával, **övegy Pokorny R.** kárdoval olyan ideiglenes egyességet kötni, amelynek értelmében a tulajdonos 1909. évi június hó 30. díg kötelezte magát arra, hogy a szigmondházi határban levő 132 hold földet **Barabás Béla** dr.-nak, vagy az általa megnevezett vevőnek örök áron eladja 207 ezer koronáért.

Mos, midőn a legnagyobb akadály, t. i. az eladástól való idegenkedés immár teljesen el van hárítva, most elsőként Aradvárosi községnek, de az egész nemzetségnek feladata a vértanúk emlékeztetésének, a nemzeti becsületnek tartozó kötelességnek eleget tenni és a magyar nemzet Golgotháját Arad város, helyesebben a nemzet tulajdonává tenni.

A tizenháromas bizottság december hó 11. én megtartott ülésén örömmel vette tudomásul **Barabás Béla**nak ezen nagyjelentőségű sikerét és elhatározta, hogy minden eszközt felhasználja a nemes cél elérhetése érdekében. A bizottság megkeresi az országban levő összes pénzinté-

zeteket, vállalatokat, az ország nagy kösségelt, rendezett tanács-ú városait, valamelyes adományt kérve tőlük. Átir Arad szab. kir. város tek. törvényhatóság bizottságához, kérve: szőltsa föl adakozásra az ország valamennyi törvényhatóságát.

Barabás Béla jelentette, hogy Magyarország főiskoláit látogató hallgatók országos mozgalmat indítottak, hogy minél nagyobb összeggel járuljanak ők is a birtok megváltásához. Az egyetemi ifjúság ezen nemes szándékának megvalósítására végett külön bizottságot szervezett, amely december és január hónapokban Budapesten, Pozsonyban és más városokban hangversenyeket, szórakoztató mulatókat rendez.

A bizottság örömmel fogadta az aradi Kossuth-asztaltársaság ajánlatát, mely szerint megkeresi az ország valamennyi elemi iskolai tanítóját és kéri: eszközöljenek az iskolákban filléres gyűjtést. Így avulán csaknem a nemzet filléreiből szerezzük meg a megszentelt földet.

A bizottság megkeresi a kir. tanfelügyelőségeket az iránt: közölje a bizottsággal, mely iskolák vezetőihez küldheti el kérés levelét. A bizottság tagjai a legoda-dóbb munkával teljesítik önként vállalt nehéz, de magasabb feladatukat.

Immár csak Arad polgárságán, kösveve pedig a magyar nemzeten múlik, hogy *hatvan éve fennálló tartozásunkat kiegyenlitsük és Aradot a szónak egész és nemes értelmében a nemzet saránokhelyévé tegyük.*

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Oltáregyesület e hó 16. án tartandó felolvasó-estélyének műsora:

1. Andor József: Az oltár.
2. Csárás Titke: a) Richmanlaoff: Prælude (Cis moll), b) Chopin: Nocturne (F-moll).
3. Éva Sárka: Nélkülözhet-e a nő a vallást?
4. Szathmáry Ilonka, Budits Mátyás, Dr. Wagner József, Mütterwüller József: Dvorka: Quartett. a) Allegro, b) Presto.
5. Mány Engelbert dr. tankerületi főigazgató: Az anya és felnőtt fia. Kezdeté d. u. 5 órakor. Beszép: díjtalan. A könyvradományok a rendezés költségeire köszönettel fogadjatnak.

(*) A Bur asztaltársaságban holnap 13. án délután 4 órakor tiszteletos közgyűlés lesz.

ságot. Ekkora haderő teljesen elégséges lesz a szerbek és montenegróiak megfékezésére.

Számokban kifejezve, a hadilétszámot véve alapul és a boszniai és hercegovinai csapatokat beleszámítva, ez a hadsereg körülbelül negyed millió embert jelent. Még pedig éppen fele számmal osztrák és magyar zászlóaljok.

A szerbek papiron háromszázezer embert tudnak hadba állítani. Tényleg azonban aligha bírnak többek összehozni kétszázezer embernél. Az öt hadosztályra osztott hadsereg a tartalék bevonásával százhatvanezer embert számlál. Ezenkívül van a mai póttartalékunkhoz hasonló intézménye, a mi szintén nyolcvanezer embert jelent. A hatvanezer embert számláló népfelkelő hadsereg egyáltalán nem jöhet számításba, mert ezek részére még fegyvere sincs Szerbiának. A tulajdonképeni hadsereg tehát százhatvanezer ember, de ennek a rendes hadseregnek a kiképzése sem valami elsőrendű. Mert a gyalogság szolgálati ideje másfél esztendő, mely alatt azonban nagyon kevés gondot fordítanak a kiképzésre. Legsilányabb a lovasságuk. Békében alig van másfélszer lovasa Szerbiának és a tartalék bevonásával sem közelíti meg az ötezret. Ezenkívül a szerb tartalékos lovaskatona maga kell, hogy beszerezze lovát, ami nagyon is a loányag rovására esik. Erről szomorú tapasztalatot tett a szerb hadvezetőség az idej gyakorlatokon, amikor a gyakorlatra bevonult tartalékosok lovait egyáltalán nem használhatta hadicélokra. Tüzérsége már jobb. Ha a megrendelt gyorstűzelő ágyukat mind hazaszállították már, akkor a szerb hadsereg most kétszáz modern ágyú fölött rendelkezik. Ezek kiszolgálása nagy nehézségekbe fog ütközni, mert a legénység még nincs betanítva azok kezelésére. Ehhez pedig idő kell.

A montenegrói hadsereg, dacára, hogy száma csak harmincezer ember, sokkal félelmetesebb a szerb hadseregnél. Csupa elsőrangú lövő, akik az idő viszontagságaihoz is kitűnően tudnak alkalmazkodni. Az ellenséget guerillaharcra kényszerítik, melyben ők nagy mesterek. Háboru esetén sokkal nagyobb áldozatokba fog kerülni Nikita embereit megfékezni, mint a hatosztorta nagyobb szerb hadsereget.

Mint látható, a szerbeknek nagyon meg kell fontolnoki, mielőtt háborura szánják el magukat. Igaz ugyan, hogy Belgrádban leginkább arra számítanak, hogy háboru esetén csak nyerhetnek, mert a hatalmak egy talpalatnyi földet sem engednék kiszakítani Szerbiából.

És lehet, hogy a szerbeknek igazuk van. Éppen a legújabbkori hadjáratok szolgálnak olyan példákkal, hogy a győzelmes hadsereget megállította utjában a hatalmak közbelépése. Így történt ez II. Sándor cár hadseregével majdnem Konstantinápoly kapui előtt, és így történt a japánokkal a Kína ellen viselt hadjáratban. Bármiként alakuljanak is azonban az események, bizonyos az, hogy Aerenthal politikája zsákutcába vitte a monarchiát, melyből alighanem presztizsének erős megtépázásával fog csak kikerülni.

ELPAZAROLT SZÁZEZREK.

A Fejérváry kormány megróvása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítője —

Arad, december 12

Politikailag, sőt szinte történelmileg is érdekes az a jelentés, mely ma délelőtt a képviselőház asztalára került. Az 1905-iki ex lex es év állami zárszámadását tartalmazza ez a referáda, melyet a képviselőház zárszámadási bizottsága terjesztett a Ház elé. A Fejérváry-kormány gazdálkodását bírálja igen éles hangon és súlyos megróvásban részesíti a törvényes felhatalmazás nélkül kormányzó minisztériumot, különösen pedig annak egyik tagját, **Vörös László** volt kereskedelemügyi minisztert.

A jelentés, melyet **Ber Antal**, a zárszámadási bizottság előadója terjesztette a Ház elé, megállapítja mindenekelőtt, hogy az 1905. év törvényes és alkotmányos felhatalmazás nélkül telt el. A Fejérváry-kormány felhatalmazás nélkül szedte be az állam jövedelmeit és teljesítette a kiadásokat. Ezért a bizottság a következőket indítványozza:

„Mondja ki a képviselőház, hogy az 1905-ben Fejérváry Géza báró elnöke alatt működött kormány amaz eljárását, melylyel minden törvényes felhatalmazás nélkül a képviselőháznak 1905. június 21-én hozott határozata ellenére az állami bevételeket beszedte, az állami kiadásokat teljesítette, elítéli, kárhóztatja és ezen eljárást a parlamentári kormányzás rendszerének alapelveibe ütközőnek találja.”

A bizottság — mondja tovább a jelentés — a rendes költségvetés hiányában csupán arra szorítkozhatott, hogy a zárszámadás egyes részleteire irányítsa a képviselőház figyelmét. Különösen felhívja a figyelmet arra, hogy **Vörös László** kereskedelemügyi miniszter a magyar államvadász érdekeivel minden összefüggés nélkül tételeket vett fel a kereskedelmi budget kezetébe. *Kétes, rosszkirú lapoknak, úgy fővárosi, mint kis vidéki lapoknak és kéteskirú újságíróknak, politikai kalandoroknak adott nagyobb segítséget. Egyeseknek 10—20 ezer koronát is, sőt három esetben csaknem 20.000 koronát maga a miniszter vett fel saját nyugtájára minden megoklás és utólagos igazolás nélkül. A jelenlegi kereskedelmi miniszter által kihallgatott tisztviselők kijelentették, hogy annak idején semmilyen figyelmetlenkedés nélkül, hogy a pénzügyi miniszternek ez a módja a számviteli törvénybe ütközik.*

A bizottság — hangzik tovább a jelentés — itt is csak annak megállapítását indítványozza, hogy **Vörös László** kereskedelmi miniszter es eljárásában a Ház a törvényes rendnek oly súlyos megsértését látja, hogy a felelt rosszaságát fejezi ki és azt elítéli. Ez esetben kifolyólag azonban a bizottság a szolgálati pragmatika helyes megvalósítását látja szükségesnek.

A jelentés ezután foglalkozik **György Endre** volt földmivelési miniszter nyugdíjával, majd több magasabb rangú darabontással is nyugdíjával, melyek *tulajdonoson magasan vannak megállapítva. A bizottság megvizsgálta még az állami üzemek számadását és ezeket olyanoknak találta, melyek alapján a rendszeres ellenőrzés lehetetlen. Megállapítja a bizottság, hogy az mai kezelésében nem szolgálati hü képet az állami vagyoni helyzetéről. A bizottság vá-*

gül hangosítja, hogy a közel jövőben szükségessé válik az állami számvitel teljes reorganizációja, melyre vonatkozólag a bizottság Wekerle Sándort, mint pénzügyminisztert konkrét kijelentésekre szólítja fel és neknek a kijelentéseknek megtételét a közel jövőben megvárja.

Apponyi a győri diákokért.

Megszüntetik a fegyelmi eljárást. — Újabb interpelláció a Házban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 12

A győri tanítójelöltek sérelmes ügye ma végre helyes megoldást nyert. Egy függetlenségi képviselő a képviselőház mai ülésén újból meginterpellálta Apponyi Albert gróf kultuszminisztert, aki kijelentette, hogy a győri püspök az ő kérésére megszüntette az eljárást a kizárt diákok ellen és így a győri tanítóképzőben helyreáll a statuskvó. Apponyi kijelentését a képviselőház zajos éljenzés mellett vette tudomásul.

A képviselőház ülésének ez a része így folyt le:

Endrey Gyula a kizárt győri tanítójelöltek ügyében intéz interpellációt Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszterhez. Eitner Zsigmond interpellációja óta — ugymond — a botrány hullámai még jobban feltornyosultak. Nem akarja az ügyet újból felkavarni, de kérdi a minisztert, adhat-e már érdemleges felvilágosítást a győri eset dolgában.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter kijelenti, hogy most már módjában áll érdemben is nyilatkozni az ügyről. Ezen a helyen, mint kultuszminiszter, nem csinálhat csupán érzelmi politikát, hanem a tanügyi igazgatás érdekeit is szolgálania kell. A győri püspök hivatalos jelentést küldött az esetről és abból szóló azt a meggyőződést merítette, hogy a kérdést csak pertörléssel lehet megoldani. Erre ő felkérte a püspököt, hogy a december másodikától való statuskvót a magasabb érdekekre való tekintettel állítsa helyre, mert a diákok részéről király elleni tiszteletlenségről szó sem lehet, amint nem lehet ama képviselők részéről sem, akik a Házban nem szavazták meg a felség üdvözlését. (Helyeslés.) A püspök a felhívásnak eleget tett és ezzel az ügy befejeződött. Kéri a választ tudomásul vételét.

Hosszas éljenzés és taps követte Apponyi beszédét és a Ház a választ tudomásul vette.

Itt említjük meg, hogy a Kuruc Ifjak Társasága ma délben küldöttségileg kereste fel Justh Gyula képviselőházi elnököt a győri tanítójelöltek ügyében. A Nagy György vezetése alatt járt küldöttség Justh közbenjárását kérte az eset békés elintézésére. Justh megköszönve a bizalmat kijelentette, hogy közbenjárására már nincsen szükség, mert a reparáció már megtörtént.

A politika karácsonyi szünete Dóvárosi tudósítónk táviratosa: Wekerle Sándor miniszterelnök és Justh Gyula képviselőházi elnök ma délelőtt hosszasan tárgyaltak a képviselőház munkarendjéről. Abban állapodtak meg,

hogy a karácsonyi szünet előtt az appropriáción kívül mást nem tárgyalnak és hogy a karácsonyi szünet január 18-ig fog tartani.

A fojtogatók nyomában.

A vizsgálat eredménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 12

Lassan halad az aradi rendőrség a fojtogatók ellen megindított nyomozásban. Most már azonban valószínű, a legutóbbi napokban beszerzett bizonyítékok kétségtelenné teszik azt, hogy Gecsei nek aradi bűntársai voltak. Többek között gyanúsítanak egy elzülött aradi kereskedősegédet is, aki betörések miatt többször volt már büntetve és a fogházban megismerkedett Gecseivel. Ettől fogva gyakran voltak együtt. Minden bizonynyal ez az alak volt egyik tette a gyilkosságoknak.

A nyomozásról ezt a tudósítást közöljük:

Az utóbbi napokig azt hitték a nyomozó hatóságok, hogy Gecsei egyedül követte el a fojtogatókat. Most azonban olyan adatok kerültek a rendőrség kezébe, amelyek biztosítják azt, hogy Gecseinek több bűntársa volt. Két detektív ugyanis kinyomozta, hogy a fojtogatókhoz használt vasharapófogót egy aradi kovácsmester készítette két koronáért. A kovács azt mondja, hogy az előtte ismeretlen alak október 4-én rendelte meg nála a harapófogót. A hozzávaló anyagot az illető magával vitte a kovácsbör, aki határozottan állítja, hogy a megrendelő nem Gecsei volt. Azt a rendőrség is tudja, hogy a megrendelő nem lehetett Gecsei, mert Gecsei júliustól október 18-ig Dobrán dolgozott a kőművesek között. Így hát a bűntárs rendelkezett a fojtogatóra szánt fogót.

Vagy tíz nappal ezelőtt az aradi rendőrség elfogta Kádas-Hável Jenő kereskedősegédet, aki hét hónapi börtönbüntetés leülése után augusztus 24-én szabadult ki a börtönből. A hurokra került emberré a rendőrség most több betörést és lopást bizonyított rá. Kiderült többek között, hogy ő tört be az aradi evazóházba, Hacker László boltjába és több hasonló kisebb betörést követett el. A csendőzők ki vitték Erdőhegyre, Kéj-hegyre, Kisszentmiklósrára, Gyulára, Békéscsabára és ezeken a helyeken vagy tízenhat betöréssel lopást bizonyítottak rá. Megállapították azt is, hogy Kádas a két hónapi börtönbüntetés leülése alatt megismerkedett a fogházban Gecsei Sándorral is, aki tudvaleg tavasszal vizsgálati fogházban volt.

Es a körülmény és az a mód, ahogyan Kádas a betöréseket elkövette, azt a gyanút ébresztették a rendőrségben, hogy Gecsei később is összeköttetésben állott Kádassal. Kádas ugyanis betöréseimél ugyancsak módon dolgozott, ahogy Gecsei; apró lopásokat követett el sűrűn, koronákat lopott, kendőért, kis értékű holmikért vakmerő betöréseket követt. Megindult tehát a nyomozás most abban az irányban is, vajjon a gyilkosságok idején barátságban voltak-e Gecsei és Kádas. Tartottak házi utatást is Kádásnál, lopott holmikot találtak is nála, de egyet se olyant, amely a gyilkosságokból származott volna. Annyit beismert ő, hogy a gyilkosság idején Battonyán járt és egy, a vasúthoz közel levő tanyán tartózkodott. Azt természetesen tagadja, hogy a gyilkosságokban része vevés. A rendőrség azonban folytatja a nyomozást és ki fogja vinni Kádást Battonyára, hogy ott a gyilkosság színhelyén megfordult emberekkel szembesítse.

Divatos frizurák.

A hajviselet formája mindenkor alkalmazkodott az öltözködés divatjához és annak változásaival lehetőleg párhuzamot igyekezett tartani. Kiváló izléssel öltözködő hölgyek mindig szerencsésen tudták megválasztani hajviseletüknek azt a formáját, mely a legszebben harmonizált az öltözékkel, a kalappal. Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy mostan a kalapok nagysága és szélessége miatt a frizurák is meglehetősen terjedelmességre törekzenek; sőt dominál a frizurának ez a nagy formája oly esetekben is, amikor az alkalom olyan, hogy a hölgyek kalap nélkül jelenjenek meg.

Ily nagy frizurákat igen egyszerűen fésülhetünk választék alkalmazásával. Ez a választék nincs szükségképpen középen, vagyis az orr fölött; a szemtájakra is lehet, akár jobbra, akár balra. Természetes, hogy középen való elválasztásnál a frizura jobbra és balra egyforma, vagyis szimmetrikus; míg oldalra való választásnál, aszerint, hogy a bal vagy a jobb szem fölött alkalmaztuk a választékot, az egyik oldalon nagyobb, tömöttebb. Mindenesetre azonban hátul, a nyaknál, arányos dús legyen. Hogy a chignon a fej elülső, vagy hátsó részén kell-e alkalmazni, ez teljesen az egyéni izlésre van bízva.

Két divatos frizurát ismertettünk most, a chignon alkalmazásának költésége szerint. Az egyik abban áll, hogy a chignon a homlok fölött kezdődve, hátrafelé szélesbülve, venni át a nyakig. Ilyenkor csigákba kell sütni hátul a haját és ezek a hajfürtök igen hatásosak kivágott ruhához, persze, ha az illető hölgynek fermás nyaka van. — A másik frizuránál a chignon a homloktól a fülhöz vezetetik. Van egy harmadik frizura is, amely a chignon a fej egész területén alkalmazza és így görögös-frizurát ad, a hajnak csigákba való göndörítése által.

De akármelyik módot választjuk, arra kell ügyelnünk, hogy a frizura ne csak tömött legyen, hanem bizonyos mélység benyomását keltsen. Vagyis, hogy — kivált hátul a nyaknál — vastagon elálljon a nyaktól. A nyakhoz simán tapadó frizurát legfőbbjében egészen fiatal kislányok viselhetik.

De bármelyik frizurát is választjuk, annyi bizonyos, hogy vendég-haj (chignon) bealkalmazását mellőzni alig lehet. Bármily dús haja legyen valakinek, a hajcsigákat és fürtöket legjobb a chignonból göndöríteni; mert az eleven hajból, süttő vassal sodort csiga nedves időben okvetlenül rugalmasságát veszti és ez által szenved az egész frizura.

A középen választott frizura, mely jobbra és balra, meg hátra dusan tömött hajkoronát mutat, feltétlenül igényli a homloktáj egyszerűsége miatt a nagy, széles kalapot. Ilyen frizurát tehát étteremben, látogatásoknál, stb. viseljünk, amikor kalapban maradhatunk. Nem hiányozhatnak a frizurából a díszes, lehetőleg aranyozott hajfésűk és hajtűk sem. Kalap nélküli megjelenések esetén a frizura a homloktájon is dúsra képezendő ki, vagy pedig inkább oldalválasztást kell alkalmazni, bár a harmadszorban említett görögös frizurát is ajánlhatjuk. A díszfésűk és hajtűk megválasztása jó izlést igényel itt is. Hátul három fésűnél többet ne alkalmazunk.

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Postás Tisztviselők Sport-egyesülete által január hó 9-én a Kősponti szállodában rendezendő tombola estélyre eddig beérkezett tombola tárgyak felülmúlnak minden várakozást, 800 darab szebbnél-szebb tárgy van már is. A meghívóra igényt tartó közönséget ez most hívja fel a rendezőség, hogy abbéli igényeit Demkoff Sándor a. ellenőrnél jelentse be.

Konyhaművészeti kiállítás a szegények javára.

Érdekes felhívás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12

Megírtuk, hogy az aradi jótékony nőegyesület, amelynek vezetősége annyit fáradozik a szegények fölsegítése érdekében, nagyobb ünnepséget fog rendezni, amelynek programjában konyhaművészeti kiállítás is szerepel. A kiállított dolgokat aradi urhölgyek és kisasszonyok készítik. E mindenképpen új idea keresztülvitelére ma a következő eredeti formájú, kedves felhívást bocsátották ki:

Hívó szó

Arad városa és Arad vármegye
asszonyaihoz és leányaihoz.

Egy ókori egyetemi tanár: Menenius Agrippa, valamelyik Irodalmi délutánon mesét mondott a gyomorról és a test egyéb részeiről. Ez a mese — hogyan ismernétek! — most új formában támadt föl.

Panaszkodtak egymásnak egy napon a szív és a gyomor.

— Könnyű magának, drágám! — mondta a gyomor. — Mára az arisztokrata én meg a pugris. A költők, a szónokok, a ciklirók mind magát dicsőítik, engem meg leticsinyelnek. A szív: az idealizmus, a jóság, a nemesség; én meg, a gyomor, a sivar próza, a hitvány önzés, a rideg anyag, amelyet omlegetni sem illik jó társaságban.

— Ugyan menjen, — séhsajtotta a szív — mintha nem tudná, hogy velem csak pózolnak s a kulisszák mögött csak magát szeretik. A szívét omlegeti, a ki házasodni akar; pedig csak megcsömörlött a vendéglői koasztól. A szívet rakja a saurfin az asztalra pedig csak a sandwichet becsüli. A szív miatt nem keplalna senki egy napig se, de a gyomor miatt akár örökre elhanyagolják a szívet.

— Magát a tavasz, a virágzás. Én velem csak a kiszaradt emberek törődnek a kik szóda-alkibonát vacsorálnak és Karisbadban laknak.

— A tavasz, a pár hetes tavasz — fanyalgett a szív. — Én csak az élet kezdetén számítottok; a többi részén mind magam kormányoztam az embereket. Az ember semmit se csinál, amíg éhes, amíg nem tud enni, vagy nincs mit enni.

— Már ebben nincs igazsága. Hát a későbbi korban nem a szív a király? Nem a szív csinálja az irgalmat, a szeretetet, a könyörületességet. Ez mind csak a maga nevében történik. Az én nevemben csak a konyhapénz...

Közbeszólt egy érdektelen hallgató: az agy.

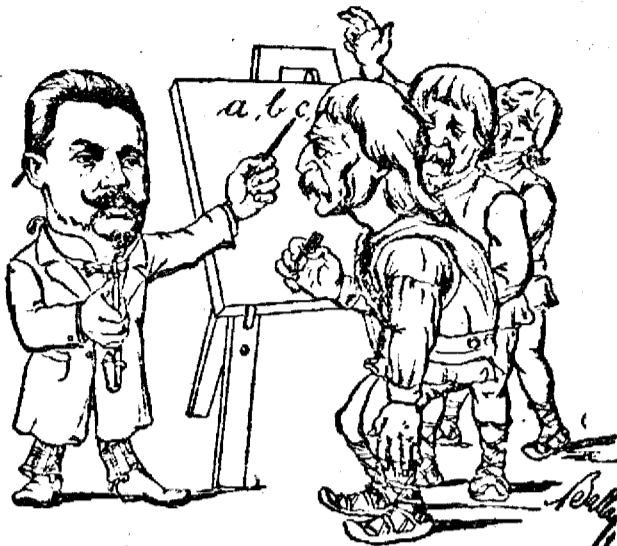
— Mit patvarkodnak annyit? Álljanak össze, csinálják közös számlára az üzletet, s ami az egyiknek hiányzik, pótolja a másik. Akkor nem lesz mit irigykedni egymásra.

A szív és a gyomor szövetségének érvényesülésére ünnepet rendezünk. A konyhaművészet versenyére lesz ez az ünnep, a melyet kettejük megbízásából Araden a jövő év január 5-én, a Fehér Kereszt szálló parkettjén rendezünk. Minden, ami a gyomornak kedves, itt összegyűjtünk hogy a szívnek egy tiszta, derűs estéje legyen. Azután majd a szív fogja kibékiteni a gyomrot, ott a hol a szegénység, az éhség miatt lázadzik. Ez a táncmulatságon történik meg: az a népkonyha páras levegőjében. Álljatok sorompóba, jertek versenyre: küldjétek el erre az ünnepre, asszonyok, leányok a mi a gyomornak a legkedvesebb lehet. A főzés remekét, a gazdasszony diadalát, — hogy mit és mennyit, az ki nekinek a dolga. A küldött étkek versenyében Arad legjobb ésvágyaiból alakult bíráló bizottság fog dönteni. Akik a konyhaművészeti kiállításon részt venni hajlandók, szíveskedjenek ezt velem december

26-ig tudatni, annak megjelölésével, hogy milyen ételket küld. Arad, 1908. december hó. Az aradi ísr. nőegyesület nevében:

Neuman Fűst Mária.

Politikai iskola,

dagy:

hogyan születnek a választók?

KIREKESZTÉS

egy aradi szövetkezet igazgatóságából.

A vád alá helyezés következménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12

Szokatlan eset foglalkoztatja most az aradi ipari és kereskedelmi köröket. M. délután ugyanis egy aradi ipari szövetkezet igazgatósága olyan határozatot hozott, amely a legnagyobb ritkaságok közé sorolható.

A dolog egy nem egészen érdektelen bűnpörrel kezdődik. Többször megírták a lapok, hogy az aradi posta kárára telefondrótlopások történtek, amelyek miatt a postakincstár nagy kárt szenvedett. Az ügyészség kinyomoztatta a tettéseket, a kik olyan villomást tettek, hogy az ellopt telefondrótokat. Hartman Samu, ismert aradi csokavaskereskedő vette meg tőlük. Erre a törvényszék váitanácsa a napokban orgazdaság bűntette miatt vád alá helyezte Hartmant.

Ez elég kellemetlen volt Hartmannak. Hanem emellett még az a malőrje is támadt, hogy a nem-ég alakult Aradi Vasipari Szövetkezetben, amelynek ő igazgatósági tagja, mozgalom indult meg az ő kirekesztésére. Az igazgatóság tagjai ugyszólván kivétel nélkül ama nézetet vallották, hogy orgazdaság bűntette miatt vád alatt lévő egyénnel nem ülhetnek egy igazgatóságban.

Az akciót nem lehetett elfojtani, bármennyire buzgólkodott is Hartman. Az igazgatóság ma délután a Mikes Kelemen-utca 45. sz. alatt lévő helyiségben rendkívüli gyűlést tartott. Mandi Vilmos elnöklete alatt. Az ülésben a tagok ama nézetüknek adtak kifejezést, hogy az alapszabályok értelmében Hartmant föl kell szüntetni: mondja le az igazgatóságban, elfoglalt állásáról. Ha erre nem hajlandó, akkor kirekesztik.

Az ülés után Hartman megjelent a helyiségben s ott két igazgatósági tag azonnal tudomására adta a határozatot.

Ki az okmányhamisító?

Egy volt aradi pincér bűnei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12

Egy volt aradi pincér bűnpörével foglalkozott ma a szegedi büntető törvényszék. Az illető, akiről szó van, a régi Kispipának volt az alkalmazottja s egyszer csak megjelentek a helyiségben a rendőrök, akik letartóztatták a fiatal urat, Szomori-Kalapis Bélát. A rendőrök azt mondták, hogy Kalapis Béla, a Kispipa vendégeinek kedvence, *községes szélhámos*, akit a szegedi rendőrség köröztet esalás és okirathamisítás miatt.

Ez az ifjú ugyanis a budapesti betegápolók egyesületébe akart bejutni. Ecélből okmányokkal folszerelt kérvényt nyújtott be az egyesülethez. Ott aztán észrevették, hogy az egyik bizonyítvány, amely a szentesi kórház igazgató-főorvosának nevével volt ellátva — hamis.

Az egyesület az okiratot áttette a szentesi királyi járásbíróhoz, ahol Kalapis Bélás közbiztonság elleni kihágásért vonták felelősségre s tizennégy napi fogházra ítélték. Főlebbezés folytán az ügy a szegedi királyi törvényszék főlebbeviteli tanácsa elé került. A törvényszék ma tárgyalta a főlebbezést. Kalapis védője előadta, hogy a hamisítást a szentesi kórház egyik alkalmazottja követte el. Kalapis állítólag levélben kérte meg egyik betegápoló barátját, hogy a szükséges bizonyítványt az igazgatótól szerezze meg. Ez az ápoló aztán érthetetlen okból maga írta meg az okiratot s alakanyarította az igazgató-főorvos nevét.

A törvényszék a járásbíró ítéletét megsemmisítette s a bizonyítás kiegészítése céljából új eljárásra utasította a szentesi járásbírókat.

Szomori Kalapis Bélának egy másik esete is foglalkoztatja a szegedi királyi törvényszék vizsgálóbíráját. Ennek az előzménye igen érdekes. Szomori, aki roppant kalandos multra tekint vissza, számtalanszor került összeütközésbe az igazságszolgáltatással. Amde cselekményeiért nem lehetett felelősségre vonni, mert a törvényszéki orvosszakértők és az egészségügyi orvosi tanács közveszélyes örültek nyilvánították. Akkor a lipótmezei elmeintézetbe internálták, ahol félesztendeig állt ápolás alatt. Itt állapota annyira javult, hogy szabadon bocsátották, de egyben bizonyítványt állítottak ki részére, hogy elmebaja miatt beszámíthatatlan.

Kalapis, amint kiszabadult, alkalmazás után nézett s megtörtént az az eset, hogy az örült embert a szentesi vármegyei kórház elmeosztályához vezették ki ápolóvá. Itt Kalapis oly brutálisan bánt a betegekkel, hogy az egyik örült az ő tettelegességén fölháborodva egyik beteg társát halálra verte. Emiatt Kalapist elcsapták a kórházból és súlyos testi sértés miatt megindították ellene az eljárást.

A bajba jutott ember erre elővette a lipótmezei elmeintézetből nyert bizonyítványt s azal érvelt a bíróság előtt, hogy őt nem lehet megbüntetni, mert jómaga is örült volt, amikor a szentesi örülteket ápolta. Magay Lajos vizsgálóbíró most abban az irányban tart vizsgálatot, hogy Kalapis tényleg elmebajos volt-e akkor, amikor a szentesi kórházban, mint betegápoló tett szolgálatot.

Szomori Kalapis viselt dolgai közül nem érdektelen az, miként károsította meg Hevesy Kálmán törvényszéki bírót. Kalapis valahogy megtudta a postán, hogy Hevesy Kálmán címére 1600 korona értékű vadászfegyver érkezett. Elhatározta, hogy ezt a fegyvert megszerzi. Zöld kabátban, zöldtollas kalappal, kamaszlikban beállított a törvényszéki bíró laká-

sára. Hevesy éppen hivatalában volt akkor s felesége fogadta a nagystilű szélhámost.

— Nagyságos asszonyom, — mutatkozott be Kalapis — én *Pallavicini* őgróf tisztartója vagyok. Kálmán barátommal kimegyünk a sándorfalvi erdőbe vadászatra. Kálmán megkért, hogy vigyem el az új vadászfegyverét, mert ő most nem ér rá hazajönni.

Az asszonyt meglepettette a szélhámos biztos föllépése s habozás nélkül átadta neki a vadonutuj, drága vadászfegyvert, amivel aztán Szomori Kalapis úgy eltűnt a városból, mintha a föld nyelte volna el. Ekkor került Aradra pincérnek és ilyen minőségben le is tartoztatták.

Esküdsorsolás az aradi törvényszéken.

A jövő évi polgárbírák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12.

Az aradi törvényszéken a napokban történt meg a jövő évi esküdték alaprajstromjának összeállítását. A kisorsoláson a bíróság részéről **F á b i á n** Lajos dr. törvényszéki elnök és **A k n a y** Andor törvényszéki bíró, Arad vármegye részéről **C z á r á n** Marton megyei törvényhatósági bizottsági tag és Arad városa megbízásából **K o h n** S. N. városi törvényhatósági bizottsági tag, az ügyvédi kamara részéről pedig **P é t e r f f y** Antal ügyvéd vett részt. Összesen 300 rendes esküdtet és 90 pótesküdtet sorsoltak ki. Ezek névsora itt következik:

Rendes esküdték:

Avarffy Ferenc ügyvéd, Aszlán János bankhivatalnok, Aufricht Miksa kereskedő, Assael Károly géplakatos, Abelesz Zsigmond hivatalnok, Auszterweil Zsigmond kereskedő Arad, Ardelean Kornél dr. ügyvéd Kisjenő.

Bellák Mór kereskedő, Bogdán Virgil dr. ügyvéd, Buberl Ferenc főmolnár, Braun Miksa kereskedő, Böhm Géza vállalkozó, Boros Lajos kereskedő, Bartl János lakatos, Bruckner Lipót butorraktáros, Beck József kereskedő, Balla Alajos nyug. m. hiv., Braun Gusztáv szállodás, Brunner Béla kereskedő, Braun Mór kereskedő, Berta Titusz kereskedő, Bayer Sándor háztulajdonos Arad, Benjamin Jakab szatócs Kurtics, Benczel Dániel magánzó Gyorok, Bozgan Sándor birtokos Mondorlak, id. Bolyos Matyás földbirtokos Pécska 121., Burdán Tivadar dr. ügyvéd Borosjenő.

Csánk Lajos háztulajdonos, ifj. Czeiler István asztalos, Czukor László fakereskedő, Cziráky Lajos szabó, Czermann János asztalos Arad.

Dragomir Ferenc borbély, Donát Simon italmérő, Domonkos Lajos háztulajdonos, Dáni János ny. mérnök, Dörner Emil gyáros, Dengel Rezső háztulajdonos Arad, Dreichlinger Márton vegyeskereskedő Mikalaka, Donáth András fakereskedő Pécska 81. sz., Dózsa Dezső kereskedő Pécska 117. sz.

Eles Béla dr. ügyvéd, Engel Gyula vegyeskereskedő, Ekes József szatócs, Endre Géza nyomdatulajdonos, Engel Bernát szabó, Erbesz Kern Béla kereskedő Arad, Eich József kereskedő Ószanna, Eliás Salamon kereskedő Pécska, Eliás Simon terménykereskedő Ó-Pécska 1191.

Frísch Mór m. hiv., Faragó Béla szatócs, Fazekas Lajos ügyvédjelölt, Fényes János korcsmáros, Farkas József szatócs és korcsmáros, Földes Kelemen gyógyzerész, Frank Fidél m. hiv., Fleischer Adolf gyáros, Fodor Gyula m. hiv., Fritz József korcsmáros, Freud Fülöp nagykereskedő, Faragó Gyula földbérlet, Faragó Rezső hírlapíró, Farkas Abrahám italmérő, Frick József építőmester, Fischer József sütő, Fischer Albert szatócs Arad, Faragó Samu borkereskedő, Gyorok 92. sz., Fránkl Emil barmfikereskedő Ó-Pécska 35. sz.

Guttmann Matyás kereskedő, Grotlock Jakab fakereskedő, Guttmann Samu fűszerkeres-

kedő, Goldschmidt Sándor bankár, Grünbaum Leó gépkereskedő, Geller Izidor aranyműves, Grimm A. József regalebérlet, Glück Károly háztulajdonos, Gruber István fodrász Arad, Gáspár István földműves Fakert, Grosz Pál malomtulajdonos Pankota, Gavrilocics István földbirtokos Ó-Pécska 1248. sz., Ghebeles Lázár dr. ügyvéd Ó-Pécska 1222. sz., Glück Géza dr. ügyvéd Kisjenő.

Heitz Nán or. dr. ügyvéd, Hendl Ödön géplakatos, id. Halmay Andor földbirtokos, Herling Mihály aranyozó Hoffmann Victor sütő, Heim Bertalan háztulajdonos, Horváth Imre földbirtokos, Herbay Gyula tptári hiv., Holländer Ignác fakereskedő, Hönig Ottó szivattyukészítő Arad, Herold Antal halommalomtulajdonos s lisztker. Zsigmondháza, Hunyadi Péter mészáros Gyorok, Husserl Vilmos kereskedő Glogovac, Horváth György borkereskedő Ujszentanna.

Iritz Mór raktáros, Irmer Henrik szobafestő, Ispravnik Szevér dr. ügyvéd Arad, Issekutz Marcel dr. ügyvéd Pécska.

Janovics György kereskedő, Jellinek József fakereskedő Arad.

Kalutka Nándor nyomdatulajdonos, Kaiser Lipót kávé Kinczig János földbirtokos, Kohn Vilmos szobafestő Kadinszky János szabó, Knarr Lajos nyug. jószágfelügyelő, Klein Gábor békkereskedő, Krizsán János fa- és szénkereskedő, ifj. Kopetkó Károly divatkereskedő, Kocsi Ferenc bádogos, Kun József lászerezés, Kánya Géza vendéglős, Kohányi Róbert háztulajdonos, Kunzl Ernő építőmester, Kollmann Ármán könyvelő, Kalmár József kerékpárkészítő, Kovács István vendéglős, Kerpel Izsó könyvkereskedő, Kreizicker Sándor szobrász m., Kirle Antal pénzügynök, Kemény Manó építési vállalkozó, Kertész Miksa dr. ügyvéd, Kotilla Ferenc sütő, Koch Dániel műszerész, ifj. Kristyó János földbirtokos, Kollmann Gyula Kovács Arad, Kerpel Albert vegyeskereskedő Kurtics, Kemény Mór kereskedő Mácsa, Kecskés József földműves Fakert, Kende Ferenc borkereskedő Ménes Kosztolányi András szőlőbirtokos Ó-Paulis, Karácsonyi Sándor dr. ügyvéd Pécska, Klein Adolf vegyeskereskedő Ó-Pécska 1128. szám.

Löwy Mór háztulajdonos, Lucsán Tivadar Kovács és háztulajdonos, Lantos József rőfőskereskedő, Lászlai Ottó Benoid gyári igazgató, Leopold Adolf borkereskedő, Lusztig Ármán háztulajdonos, Lengyel Manó butorkereskedő, Lukács Lajos ügyvéd, Leichter Lipót borkereskedő, Lenkey Ferenc háztulajdonos, Löbl Gyula bor- és szeszkereskedő Arad, László Gyula dr. ügyvéd Borosjenő.

Meisel Sándor divatkereskedő, Momák Döme dr. ügyvéd, Matusz Imre háztulajdonos, Márkus József asztalos mester, Mittler József földtulajdonos, Mayer Miksa borkereskedő, Mencer M. butorkereskedő, May J. sütő- és lisztkereskedő, Münz Márton divatkereskedő, Mosóczy István földbirtokos, Montag Sándor földbirtokos, Mittler Izidor ügyvéd, Müller Gyula háztulajdonos, Márku Miklós nyug. postafőtiszt, Mericskay Sándor borkereskedő, Mallár János nyug. vasúti altiszt Arad, Montia Ezsaiás nyug. községi jegyző Kúvin, Miron Vazul nyug. tanító, Mladin Kornél fűszerkereskedő Kurtics, Messer Ármán kereskedő Pankota, Mairovitz Adolf dr. ügyvéd, Morár Valér dr. ügyvéd M-Radna.

Nadler Lajos divatkereskedő, Nádra Mihály kőműves, Német János dr. ügyvéd, Nemes Géza terménykereskedő ifj. Neuman Adolf szeszgyáros, Nikolits Géza földbirtokos, Nagy János szatócs és korcsmáros, Nikolits Döme ügyvéd, Nagy Kálmán szatócs Arad, Novák Aurél dr. ügyvéd Ó-Pécska.

Orbán János asztalos, Olasz Lajos kocsi-gyártó, Obláth Béni ügynök, Opreán Péter háztulajdonos Arad, Oláh Árpád nyug. közs. jegyző Kúvin.

Petkovics György háztulajdonos, Polónyi Lajos háztulajdonos, Pick Adolf kereskedő, Probst Mihály építőmester, Parecz Béla dr. ügyvéd, Politzer Miksa fűszerkereskedő, Prágai Imre nyug. vasúti tisztviselő, Pos Alajos földtulajdonos, Popovics Mihály bankhivatalnok, Pák Traján bankhivatalnok Arad, Podgorean György háztulajdonos, Popovics Elek gyáros Kurtics, Panyi Gyula bérlet, Pavlovics Konstantin kereskedő Pankota.

Quirini Sándor borkereskedő Arad.

Rubinstein Géza szabó, Rettinger Antal borbély, Róth Lajos norinbergi-áru kereskedő,

Répásy Pál korcsmáros, Rosmanith Géza butorkereskedő, Reisinger Sándor építész, Riesz Mátyás vegyeskereskedő, Ranschburg Sándor borkereskedő, Ravasz Imre fényképész, Reiniger Samu fakereskedő, Reich Jakab, Radó Károly dr. ügyvéd, Révész Mór dr. ügyvéd, Ráskai Miksa takarékpárti hivatalnok Arad, Rosenberg Sándor kereskedő Galsa, Ruber István nyomdász Pécska.

Steigenberger Mihály földbérlet, Seidner Rudolf terménykereskedő, Szalay Gyula magánhivatalnok, Szlapáth Károly háztulajdonos, Schuch Ferenc vendéglős Spilmann Albert vegyeskereskedő Schütz Viktor rézműves, Scheiber Lajos vasúti vendéglős, Szántay Lajos műépítész, Sponner Adolf háztulajdonos, Seiler Bertalan gombkötő, Steiner Adolf borkereskedő, Schneider Ferenc, Scherhag Ernő divatkereskedő, Steiner Ferenc terménykereskedő, Schmidt Lajos szobafestő, Szilvási László dr. ügyvéd, Szathmáry Gyula ügyvéd, Szalay Károly dr. ügyvéd, Steinitzer Pál dr. ügyvéd, Szende Tivadar dr. ügyvéd Szabó Károly ügyvéd, Suga Jenő dr. ügyvéd, Sági Henrik magánhivatalnok, Schriffert József korcsmáros, Stoll Béla lakatos Arad, Szeberényi János magánzó és háztulajdonos Kurtics, Sáfrán Emil vegyeskereskedő Gyorok, Schlésinger Ármán szatócs Szabadhely, Szekula Alexantie birtokos Világos, Szentendrey Béla géplakatos Ujszentanna, Scherer M. Károly szőlőbirtokos Ujszentanna, Szekosán Gyula nyug. jegyző Pankota, Szmolinszky József mézeskalácsos M-Radna, Schweiger Adolf kereskedő Pécska 200. sz., Szöllösi Zsigmond dr. Pécska, Szimberger Sándor vegyeskedő Ó-Pécska 1227. sz.

Tschenka Ágoston mészáros, Tabakovics Emil műépítész, Tamasdán Liviusz dr. ügyvéd, Tenner Alfréd magánhivatalnok Arad, Török János nyug. jegyző Világos.

Urbán Endre kereskedő, Uray János fényképész Arad, Ursu János dr. ügyvéd M-Radna, Ujj János főmérnök Kisjenő.

Vadász Armand dr. ügyvéd, Vizer Lajos ügyvéd Arad, Wagner Ferenc mészáros Glogovac, Velics Mihály ügyvéd Kisjenő.

Zárai Ödön nyug. igazgató, Zádor Bertalan biztosítási titkár Arad, Zsidai Matyás földműves Zimándujfalu, Zipfl Károly birtokos Kovaszinc.

Pótesküdték:

Antal József kereskedő Kisjenő-Erdőhegy, Arnstein Gusztáv magánhivatalnok Arad, Böhm Mór kereskedő Ó-Szentanna, Boldizsár András földész Pécska, Bernát István földész Pécska, ifj. Bartók András földész Pécska, Bacilla Sándor Kovács Ó-Pécska, Boczkó János lakatos Ó-Pécska, Brandeis Henrik földbirtokos E.Simand, Bauer Fülöp fakereskedő Kisjenő-Erdőhegy, Bagdi Lajos kereskedő Kisjenő-Erdőhegy, Blanz Mór vegyeskereskedő Elek, Berger Izidor kereskedő Otlaka, Bernstein Mór kereskedő Borossebes, ifj. Buzáki Gyula, magánhivatalnok Arad, Császár Antal szatócs M-Radna, Czédly Károly dr. ügyvéd Arad, Dónáth József földész Pécska, Dema Gusztáv kereskedő Nadab, Dauda Antal légszeszgyári alkalmazott Arad, Deutsch Izsó dr. ügyvéd Arad, Eckhardt Ede bank vezértitkár Arad, Fülöp Gy. Géza dr. ügyvéd Borosjenő, Fejér György ügyvéd Borosjenő, Filipp Jakab kereskedő Elek, Fridmann Béla magánhivatalnok Arad, Goldberger Dávid vegyeskereskedő Berzova, Genát Soma vendéglős Borosjenő, Gorzó Antal borkereskedő Arad, Hoszciezslavszky Dénes mézeskalácsos M-Radna, ifj. Harsányi István földész Pécska, Hász Sámuel vegyeskereskedő Székudvar, Hegedüs Ferenc kereskedő Kisjenő, Hirsch István földbirtokos Kisjenő, Hermann József nyug. tanító Elek, Hoffmann László könyvelő, Hack Frigyes ácsmester, Hehs Béla takarékpénztári igazgató Arad, Köteles István cipész Ószentanna, Kővágó Orbán kávé Ószentanna, Kohn Sámuel kereskedő és fogadós Tótvár, Katona Márton földműves Pécska 917. sz., Koka István cipész, Kaufmann Manó kereskedő, Klein Adolf ecetgyáros Kisjenő, Kiszely Gyula ténztári tisztviselő, Kereszturi Gyula szatócs, Kubala Albert főgépész, Kintzler Zoltán ékszerész, Kell Lipót dr. ügyvéd, Lenárt Vilmos hivatalnok, Lukácsy Lajos dr. ügyvéd, Laubner József magánhivatalnok Arad, Mészáros Samu dr. ügyvéd Borosjenő, Man Vilmos kereskedő, Messer Henrik szatócs Kisjenő Erdőhegy, Majer Róbert hiva-

tálnok, Meisztrovics János sertéskereskedő, Nyáry Vilmos cukorkereskedő, Oláh Vazul szentszéki eladó, Oravetz Miklós fakereskedő Arad, Popovics György dr. ügyvéd Kisjenő, Pálmay Lajos dr. közj. helyettes Arad, Róth Kálmán kereskedő Cs.-Simánd, Robitsek Lajos kereskedelmi ügynök Arad, Stambesand Keresztély dr. ügyvéd Pankota, Stein Zsigmond kereskedő Magyarád, Schreiber Herman vegyeskereskedő Ménes, Schütz Péter borbély Berzova, Scherer András csizmadia Pécska 881. szám, Sepsi Mihály kovács Kisjenő-Erdőhegy 164. sz. Sterner Mór vegyeskereskedő Székudvar, Schillinger József földbirtokos és terménykereskedő Kisjenő, Schillinger Ignác kereskedő Elek, Sonnenwirth József címfestő, Szablóczky László kefekötő, Szabó István dr. közj. helyettes, Steinhardt Mór dr. ügyvéd, Scheer János kovács Arad, Török Géza földbirtokos E.-Simánd, Telman Sándor dr. ügyvéd Elek, Tedeschy Viktor magánhivatalnok Arad, Werner Henrik italmérő Magyarád, Winter Henrik kereskedő Oszentanna, Wolff Gáspár szőlőbirtokos O.-Paulis, Wasetz Pál háztulajdonos, Weiszberger Pál kereskedő Máriaradna, Weisz Mór kereskedő Székudvar, Vásárhelyi József földbirtokos Lőkősháza, Zima Tibor iparkamarai titkár Arad.

Fölébredt a koporsóban.

A tetszhalott ügyvédjelölt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 12.

Tegnap valóban szokatlan szenzáció történt Balassagyarmaton. Egy odaváló ügyvédjelölt fölébredt a koporsóban, amikor természetesen már mindenki azt hitte, hogy a fiatalember halott.

A különös dologról ezt táviratozzák nekünk:

Zsámboki József dr. 31 éves balassagyarmati ügyvédjelölt hetek óta betegeskedett. Olyan rosszul lett a napokban, hogy az utolsó kenetet is feladták neki. A szülei annak rendje és módja szerint elszírták az ifjút, akinek a teste tegnapelőttre meghidegült. Na, ez meghalt, gondolták a hozzátartozói és megtették az előkészületet a temetésre. Felállították az ágya mellé a gyertyákat és a sírató asszonyokat és tegnap szépen áttették a nagy koporsóba. Milyen nagy volt azonban a körülállók rémülete, amikor Zsámboki fölemelkedett a koporsóban és ezt mondta:

— Nagyon éhes vagyok. Adjanak ebédet!

Amikor kételkedtek abban, hogy él-e, akkor nagy erőfeszítéssel bár, de kimászott a koporsóból és visszafeküdt az ágyába.

Ma már egészen jól érzi magát és a környezetének el tudta mondani, hogyan keletkezhetett az a hit, hogy ő meghalt.

— Orbánba estem, — mondta — és ez a betegség annyira elgyöngített, hogy képtelen voltam beszélni. Már teljesen elhagyott az erőm és mozdulni, majd pedig lélegzeni se tudtam. Nagyon jól láttam, hogy el akarnak temetni, tudtam, hogy halottnak vélnék, borzadva szemléltem, hogyan állítják mellém a halotti gyertyát, de nem volt erőm megmozdulni. Amikor a koporsóba tették, éreztem, hogy itt tenni kell valamit, különben elevenen elföldelnek. Megfeszítettem minden erőmet és

megszólaltam. Hálát adok az istennek, hogy még annyi erőt tudott adni, különben ma már a föld alatt pihennék.

A JÉGKIRÁLY.

Mik r a fagy öt fokot tesz ki,
Vigan a jégre megy Tedeschi;
S Halifax-korcsolyáival
Egy sereget a jégre csal;
Es a ligeti tó jegén,
Csupa idill, csupa regény,
Ifjút és hölgyet egybefűz
A közös érzés, buja tűz,
S hol a szívek ilyen parázsban
Ily forrón zakatolnak,
Ott nem csoda, kérem alássan
Ha a jég csakhamar fölolvad...

Egy szomorú élet vége.

Bettelheim Vilmos halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12

Egy tentával kitöltött gyászjelentési blakket, egy pompa nélküli, egyszerű temetés: ennél aligha több az, ami Bettelheim Vilmos halálát jeleni. Tegnap reggel halt meg négy órakor és ma délután eltemették a kórház Varjassy-utcai halottas-kamrájából. Nem a lakásáról, mert az már évek óta nem volt a jó módú és népszerű aradi kereskedő-család elzüllött fiának aki évekkal ezelőtt a bankrácsok mögül került be az aradi törvényszék börtönébe. A kórházból temették ma, hova mint utolsó menedékhelyre élete alkonyán jutott el.

Bettelheim Vilmos neve az azóta felszámolt Aradi Kereskedelmi és Iparbank sikkasztási ügyével lett hírhedt. Ennek az intézetnek a könyvelője volt Bettelheim, aki néhai Bettelheim Pál aradi jőnevű könyvkereskedőnek volt a fia. Már több éven át volt a banknál, mikor váratlanul szenzációs sikkasztásra jöttek rá. A bankhoz a vezérigazgató, F. Z. halálával új vezető került, aki az intézetnél több százezer koronás sikkasztásnak jött nyomára. A sikkasztásban az elhunyt vezérigazgató, S. A. pénztárnok és Bettelheim könyvelő voltak a bűnösök. A két utóbbi az aradi büntető-törvényszék elé került és érdekfeszítő tárgyalás után több évi börtönre ítélték őket.

A kereskedelmi és iparbankot felszámolásra készítette a sikkasztás kiderülése. A bank igazgatói ugyan mind pótolták az elsikkasztott százezeket, úgy, hogy a közönség nem károsodott, de az intézet további működése lehetlenné vált.

Bettelheim Vilmos kikerülve a börtönből, teljesen rossz utra tévedt. Eleinte ügynökösködéssel, cselédszerzéssel próbált kenyeret keresni, de csakhamar az iszákosságra adta magát. Az emberek könyörületességéből élt évek óta, míg az ital teljesen tönkretette egészségét is.

A szép özvegy, a tanító és a bukott leány.

Makuczta Karácsony nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 12

Szépen bonyolódik az a fegyelmi ügy, amelyről a minap lapunkban írtunk s amelynek pikáns háttere van. Makuczta Karácsony borosjenői tanító fegyelmi ügyéről van szó. Tudvalévő, hogy ellene a vármegye közigazgatási bizottsága fegyelmi vizsgálatot indított, mert állítólag egy szép özvegynek szerelmi ajánlatot tett s ha az özvegy teljesíti kívánságát, akkor nem buktatja meg a lányát.

A megvádolt tanító ma levelet írt az Aradi Közlönynek s ebben elpanaszolja, hogy az özvegy és az iskolaigazgató ő ellene szövetkeztek. Az érdekes levelet különben egész terjedelmében itt közöljük:

Igen tisztelt Szerkesztő úr! Becsés lapjának f. év és hó 8-án megjelent 283. számában „Az özvegy, a tanító és a bukott diák” cím alatt megjelent közleményére vonatkozólag, tisztán az igazság érdekében néhány megjegyzésem van, miért is kérem Szerkesztő urat, hogy ezen soraimnak b. lapjában helyt adni kegyeskedjék.

Oly két ellenségemnek, mint az igazgató s az özvegy asszony, nem volt nehéz — csupán boszúból — ellenem szövetkezni s ily kompromittáló dolgot ellenem koholni.

Az iskola igazgatója azért ellenségem, mivel én őt kartársaimmal szemben tanúsított bánásmódjáért s mulasztásaiért mertem feljelenteni. Hogy ezen feljelentésben foglalt vádak bebizonyítását nem nyertek, annak igen egyszerű oka az, hogy tanuimat kiknek valamása a szintiszta igazságot mutatta volna s kik vallomásukra készek voltak az esküt is letenni, az eljáró főszolgabíró a legtöbb s leg-súlyosabb vadpontra ki sem hivatott. Ezek után a közigazgatási bizottság, mivel a vádat nem engedték bebizonyítani s így azokat bebizonyítva nem látta s nem is láthatta, fel is mentette az iskola igazgatóját.

Az özvegy asszony pedig — szintén boszúból — esküdt ellenségem azért, mivel én a leányának elégtelen osztályzatot adtam s ezért is állott rendelkezésére az igazgatónak, mint őt védő tanu.

Az asszony abbéli állítása, hogy én azért buktattam el a leányt, mivel állítólagos szerelmi ajánlatomat nem fogadta el, elejétől végig merő valótársaság. Miután az asszony ezen rágalmat többek jelenlétében is tette, a kir. ügyészségnél eljelle vadat emeltem.

Ezen rágalomról az igazgató már annak idején, 2-3 éve értesült s épen az ő finom lelkére vall, hogy akkor hivatalos esküjével összeegyeztethetőnek tartotta ezen súlyos vádról sem a felettes hatóságomat, sem engem hivatalosan értesíteni, most azonban évek múlva ellenem felhasználja.

Ezek után a megindított fegyelmi eljárás elé egészen nyugodtan tekintek, épen teljes s tiszta ártatlanságom tudatában és érzetében.

Soraim közléseért hálás szívvel mond köszönetet

Borosjenőn, 1908. évi december hó 12-én

mély tisztelettel

Makuczta Karácsony.

áll. tanító.

Elrabolt urileány.

Egy közshadseregbeli hadnagy merénylete Boszniában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12

Bosznia és Hercegovina annexiója még nem fait accompli és így bizonyos incidensek nem igen alkalmasak az anektált tartományok nyugalalmát biztosítani.

Az az incidens, melyről a Sarajevóban megjelenő Szerb skrija k című ujság ad hirt, szintén olyan természetű, mely bajosan fogja odalenni a kedélyeket lecsillapítani.

Azt írja ez a lap, hogy a boszniai Visegrádból nagy küldöttség jött Sarajevóba, hogy a hatóságokat egy halálra gattól informálják.

Vasárnap éjszaka Strbszky község tonitójának, Popovics Péternek a náza előtt egy bakából álló járőrég állott meg. Az őrséget egy cs. és kir. hadnagy vezette.

— Nyisd ki az ajtót! — hangzott a parancs.

A tanító megröstellve engedelmeskedett. Amikor megpillantotta a hadnagyot, rögtön tudta, miről van szó. A tanítónak ugyanis van egy gyönyörű tizenéves leánya, akibe a hadnagy halálisan beleszeretett s már hónapok óta mindent megtett, hogy megejtse a lányt. A gyermekleány azonban tisztességes volt.

A hadnagy tehát vasárnap éjszaka elakaria rabolni a tanító leányát. Katonáival bejött a házba és azt fenekestül fölforgatta, de a leányt nem találta sehol.

— Hiába dugtad el, — káromkodott a hadnagy, — én megtalálom, ha a föld alatt is van.

A tanítólól a paphoz, Popovics Kosztához ment az őrség, mert a hadnagy azt hitte, hogy a leány ide, a nagybátyjához menekült.

A pap házába bejött a katonák. A sajra a pap felesége ijedten rohant ki egy szál ingben. Mikor megpillantotta az őrséget, ijedten sikoltott föl:

— Itt vagyok, inkább engem öljetek meg, de ne bántsdok a leányt.

A hadnagy lélekre ölte az asszonyt, katonáival berontott a pap házába és ott átkutatta a szobákat. Az egyik sarokban megtalálta a rivó remegő, félig ájult leányt. Megragadta a csuklóját és felrántotta:

— Velem jössz!

— Nem! — sokogott a leány.

A hadnagy erre megparancsolta embereinek, hogy ragadják meg a boldog alant és vigyék. A durvalelkű legények szempillantásig habostak: oly rettenetes hatást gyakorolt rájuk a szerencsétlen gyermek. De a hadnagy rájuk rivait és akkor asztán „teljesítették kötelességüket.”

Időközben Popovics Kosztá telefonált a visegrádi csendőrségnek és segítséget kért. A csendőrök rögtön utnak indultak, hogy lefegyverezzék a vadállatias tisztet, — de már csak a lakásán találták meg.

Itt találták meg a leányt is... Iszonyatos állapotban. A ruhája rongyokban eslingött róla; arca, melle, teste friss, véres sebekkel volt borítva. A hadnak egy része ki volt tépve. Őt hevert ájultan a padlón.

Övaton vitték szegényt. Az orvos nagy nehézen magához térítette és aztán megvizsgálta Konstatát, hogy a cs. és kir. hadnagy ur megbecstelentette a védtelen s gyöngygyermekét.

— Csak a száraz, rideg tényeket írunk meg — így fejezte be előadását a szerajevói lap — nehogy alkalmat adjunk lapunk elkövetésére.

Valószínű, hogy erről az incidensről még sok szó fog esni. A járőrt a hadnagygyal együtt a katonai hatóság letartóztatta.

Szerbia háborút akar.

A balkáni események.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 12

Ma ismét olyan hírek érkeztek Szerbiából, hogy a szerbek nem mondanak le a háboru eszméjéről. Nyilatkozatok hangzottak el, amelyek egyáltalán nem látják megnyugtatónak a most ni helyzetet.

Mai távirataink ezek:

Szerbia készülődésel.

Berlinből jelentik: A Voss. Ztg. jelenti: Értesülésünk szerint a szerb kormány százezer sátrat rendelt melyek februárban és márciusban szállítandók Belgrádba. A Voss. Ztg. e hírehez következő megjegyzést fűzi: Nem értjük, hogy mit akar csinálni Szerbia százezer sátorral. Az egész szerb hadsereg, az első és második korosztályt is beleszámítva összesen 38522 ember. Ezt a számot az orosz önkéntesekkel lényegesen növelhetik, de még akkor se lehet megközelítőleg se szükség annyi sátorra.

A bojkott.

Konstantinápolyból jelentik: A bojkott egyre tart. Drinápolyban 13 kocsi cukor kirakatiánul a vonaton maradt. A csőcselék fenyegetések közt lerángatta az emberek fejről a vörös fezt és olyan zavargást csapott, hogy a csendőrség kénytelen volt beavatkozni.

Londoni távirat szerint Pallavicini örgróf, konstantinápolyi nagykövetségünk a portától kártérítést követel a további tárgyalás alapjául. Nehézség esetében Anglia fog közbenjárni. A bojkott különben egyre terjed. Drinápolyban 13 vagon magyar cukrot nem akarnak a munkások kirakni.

Londonból jelentik: Az orosz kormány egy kommunikében ki fogja jelenteni, hogy hozzájárul az annexzióhoz.

A török választások.

Konstantinápolyból jelentik: Az ifju török bizottságnak Konstantinápolyban állított képviselőjelöltjeit ma éjjel választották meg. A tíz képviselő között van öt török és pedig Achmed Risa, Rifik bég igazságügyminiszter, Djahid, a Tanin szerkesztője, egy bég és egy hivatalnok, ezen kívül 2 görög és két örmény ügyvéd és 1 a dorányjövendőknel alkalmazott zsidó.

Konstantinápolyból jelentik: Röggei négy óraker kihirdette a fővárosban a választás eredményét. Az ifju törökök kompromisszumos listája győzött. Megválasztották öt törököt, köztük Achmed Risat, két örményt, két görögöt és egy spanyolt. A parlament most csaknem teljes. Kötészetben képviselőt, köztük negyven keressényt és 8 zsidót választottak. A pártok képződése megkezdődött. Az ifju török unionista bizottság, mely miniegy szász tagból áll, Achmed Risát jelölte elnöknek. A második legerősebb pártnak az oszmán liberális autonomista pártnak 5 van tagja van, mely párthoz talán még a pártokivültek és görögök is csatlakozni fognak.

Konstantinápolyból táviratozzák: A legutóbbi in-éskedések szerint a parlament megnyitására jelen lesznek az összes nagykövetelek, de a sajtó képviselői közül csak 16 újságíró bocsátanak be. A szultán páholya felül levő páholyt állítólag tilizetből őrszen hagyják.

Szerbia „hadat üzen.”

Belgrádból táviratozzák: A háborus láz Szerbiában még mindig terjed. A félhivatalos „Politica” ban egy magasabb állású tiszt azt írja, hogy Szerbia nem tehetegyebet, minthogy Ausztriának és Magyarországnak megizeni a háborút, mert valószínűnek látzik, hogy a konferencia nem fogja egyesíteni Boszniát Szerbiával. Ezért nincsen Szerbiának más választása, mint hogy Ausztriát és Magyarországot mielőbb teljesen legyőzze. Igaz, hogy Szerbia katonai tekintetben gyengébb a szomszéd monarchiánál, de a célt mégis elérheti, ha a katonáit bombával látja el és egész hadosztályoknak golyószórót ad. A hadügyi vezetés ezt már több hadosztálynál megtette, de a hadi eszközök minősége nem olyan, hogy a győzelmet megvalósíthatná.

Andrássy kedvetlen.

Izgalmas vita a Ház folyosóján.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 12

Polónyi Géza tegnapi képviselőházi beszédének gunyolódásai és támadásai tudvalevőleg elsősorban Andrássy Gyula gróf és az alkotmánypárt ellen irányultak. Politikai körökben ezért már tegnap elterjedt a híre annak, hogy Andrássy a képviselőház mai ülésén válaszolni fog a nagyzási háborúban szenvedő Polónyi „leleplezéseire.” Ez a válasz — talán csak egyelőre — elmaradt, helyette azonban izgalmas vita támadt ma a Ház folyosóján. A vita szereplői Andrássy Gyula gróf és több függetlenségi képviselő voltak, tárgya pedig az önálló bank ügye volt, melyről Polónyi tegnapi beszédében hosszabban megemlékezett és amelyről a Ház mai ülésén különösen Gaál Gaszton mondott bezedet.

Gaál Gaszton beszéde után támadt vita a Ház folyosóján. Gaált ugyanis, amint kijött a folyosóra, tüntető módon üdvözölte Justh Gyula. Több függetlenségi képviselő volt körülöttük, mikor Justh emelt hangon ezeket mondta:

— A nemzeti bankot meg kell csinálni. E nélkül a függetlenségi párt nem maradhat kormányon.

Odament ekkor a csoporthoz Andrássy Gyula gyula gróf belügyminiszter, aki előtt Gaál újra sürgette az önálló bankot.

— Ennek a kormánynak — mondotta többek között — nem szabad tovább kormányozni, ha a külön bankot meg nem csinálja.

Andrássy felette bántotta Gaál energikus hangja és haragosan megszólalt:

— Én nem fogadok el tőletek semmiféle leckét a politikai erkölcsről. Tiltakozom az ellen, hogy én bármikor becsületbeli kötelezettséget vállaltam volna a bank

dolgaiban. Ha ti azt hiszitek, hogy megcsinálhatjátok az önálló bankot, akkor vegyétek át a kormányt és csináljátok meg saját szakálatokra. Orülök, hogy ha megszábadulok a kormánytól, amely anélkül is felelté terhes, kivált azért, mert utálok a mai politikai helyzetet.

— De kegyelms uram — vetették közbe a képviselők — nem a te személyedről van szó, hanem a bankról, melyet nekünk függetlenségiüknek okvetlenül meg kell csinálni. E nélkül meg nem élhetünk.

— Ha ti — felelte ekkor Andrassy — ugrétni engeditek magatokat Polónyitól és nem várjátok be, míg a bank dolga tárgyalásra kerül, tegyetek tetszés szerint. De jól tudjátok, hogy a bankkérdés csak január elsején válik aktuálissá és csak a tavaszi tárgyaláson dől el. Ezt az időt meg kell várni. Ha pedig ti jobban tudjátok a dolgot, ismétlem, csináljátok, ahogy nektek tetszik. De semmiféle felelősséget rám és a kormányra nem háríthatok.

Ezzel Andrassy eltávozott a csoporttól s a vita beveződött.

AZ ASSZONYRÓL.

*

— Fővárosi és vidéki hölgyek. —

Akármit is vesszük a dolgokat, akár szigorú elfogulatlansággal, akár részrehajló engedékenységgel ítélkezünk: a fővárosi és a vidéki emberek viselkedése, szokása, megjelenése, gondolkodása között lényeges eltéréseket vagyunk kénytelenek felfedezni.

E különbségek csak részben esnek a fővárosiak előnyére; a megfigyelések azt igazolják, hogy a mérleg másik felén a vidék javára kell kimondani a szentenciát.

Azon nincs vitatkozni: a fővárosi és a vidéki emberek között nemcsak formáság szerinti, de gondolkodásbeli különbségek is vannak. Ámde, ha igazságos összehasonlítást akarunk tenni: az egyenlő nivón állók közt kell a mértéket alkalmaznunk. Ne akarjunk egy vidéki előkelőséget egy fővárosi átlagember mellé állítani, valamint ne próbáljunk összehasonlítani egy vidéki nagyműveltségű gentry-asszonyt egy fővárosi kishivatalnok nemkülönbén művelt feleségével. Hanem vegyük egyszerűen az asszonyt, ott is, itt is, egyenlően előkelő pozícióban élőt. S figyeljük: találunk-e rajtuk valamely jellegzeteset, amely megadja nekik a maguk fővárosi vagy vidéki jellegét?

Hát igenis találunk. A fővárosi asszonynak már a belépése is más, mint a vidékié, ha valamely szalonban jelenik meg, a hol társaságot talál. Fellépése biztos, öntudatos, ennek minden akarása nélkül. Modora tartózkodó, bár szíves; egyszerű, keresetlen, mégis megvan benne az előkelőségnek az a látszata, a mit se ész, se szellem, se bátorság meg nem adhat, egyes-egyedül csak a — routine. Minden helyzetben és minden emberrel szemben azonnal feltalálja magát, mindenkit ismer, mindenről tájékozott, az első ismerkedéseken olyan természetesen, simán, zökkenés nélkül siklik át, mintha születése óta naponkint találkoztak volna.

A fővárosi asszony cseveg; a kisvárosi csak beszél. A fővárosi szava félhangos, biztos, acélos, tömör; a kisvárosié éles, magas, vékony és éneklő. A fővárosi csak mo-

solyog; a kisvárosi nevet. A fővárosi soha nem csodálkozik, semmi által nem lepődik meg, mindig félig árnyalt szemhéjak alól figyel; a vidéki minél gyakrabban hallani a felkiáltást: Jézusom! Szent Isten! Nézze meg az ember! Na hallod! . . .

A fővárosi mozdulata — vagy mondjuk: inkább mozdulatlansága — csupa plasztika. Látszik rajta az a bizonyos előkelő, gracieuse lomhaság, a mi megszokottá tette előtte az élet és a helyzetek minden új fordulatát. A vidéki gesztusai olyanok, mintha mindig valami negyöt ölelne fel, hadonász, idegesen mozgékony.

A fővárosi asszony utcára soha sem ölt díszes ruhát; a kisvárosi igen gyakran az utcának öltözik. A fővárosi a külső raffinált egyszerűség mestere, a vidéki feldiszíti magát. A fővárosi hajlékony, vékony és edzett; a vidéki duzzadt az egészségtől, kövér, nehézkes és — elpuhult.

A fővárosi műveltsége általános bár, de felületes. Mindenhez hozzászóli, csillogtat, szellemes, egyszerűben központ tud lenni. A vidékié alaposabb, őszintébb, de nehezen érvényesíti. Még ha okos, ha mély is: ritkán szellemes; lelkének boltja gazdag lehet, de a kirakata, ahhoz képest üres.

A fővárosi asszony társalgása mindig általános témák körül forog, soha se személyisége, de mindig jól érvényesülő tulajdonságai nyomulnak előtérbe, míg a vidéki gyakran kezdi az ilyen bevezetéseket:

— Erről jut eszembe egy eset, a mi velem történt . . .

A fővárosi asszony éles, csipkedő, pikáns olyankor, a mikor a vidéki már goromba. A vidéki szeret másnak jól oda mondogatni, a fővárosi ellenben a szavak éles, finom kis penicillusával vérzi meg felebarátját, de azt is mosolyogva, hogy szinte észre se veszi a másik első percében s csak akkor szisszen fel titkon, mikor előnti lelkét a vér.

A fővárosi, a nagyvilági asszony erénye sokszor csak a — dekórum; a vidékié: a lelkiismerete. A nagyvilági asszony imádsága intim csevegés a jó Istennel; a vidékié ajtatos könyörgés.

A fővárosi barátsága: szívéllyesség; a vidékié maga a szív. A fővárosi kicsiny jövedelemből pompát fejt ki; a vidéki nagy fekvőségek után csak egy szerény egyszerűséget produkál. A fővárosi boutonja sokszor nem valódi briliáns, de a vidéki tetteiben megnyilatkozó látszat: többnyire színarany valóság. A fővárosi, ha azt mondja: au revoir, az azt jelenti: nem bánom, ha tíz év múlva látlak is! A vidéki „viszontlátásra“ köszöntésnek szívesen terített fehér asztal, szívesen vetett puha ágy az értelme.

Mind ezek a különbségek azonban csak a típust képviselik. A típusok felett pedig a kivételek állanak, s kivételek vannak itt is, ott is. Szóval, sem az egyiknek, sem a másiknak nincs oka sem a különösebb büszkeségre, sem a boszankodásra, olvasván mind ezeket. Mert mindenki, aki az általános szabályok és megszokásokból alkotott típusnak felette áll: már egyéniség s az egyéniségnek értéke van; előtte már leteszi a tollat a kritikus.

G. G. M.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Mérsékelt helyárrakkal: A kedélyes paraszt, operette. Este rendez helyárrakkal: Kikapós férjek, énekes bohózat.

Hétfő: Dollárkirálynő, operett. (B. bérlet.)

Kedd: Tulsó partról, szimfónia. (C. bérlet.)

Szerda: Otthon, szimfónia. Jászay Mari felléptével. (A. bérlet.)

Csütörtök: Borgia Lucretia, dráma. Jászay Mari felléptével. (B. bérlet.)

Péntek: Elektra, tragédia. Jászay Mari felléptével. (C. bérlet.)

Szombat: Tatarjárás, operett. (A. bérlet.)

* Cholnoky Jenő előadása. A Kicsiny egyesület mai előadó estéjén Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár, a tudós geográfus tartott rendkívül érdekes előadást, amely amellett, hogy tudományos színvonalon állott, szórakoztató és humoros részekben sem szűkölködött Cholnoky előadását Európa hegyeinek, égnajlatának és lakosságának ismeretével kezdte és csodálatos formában vezetve bevezette fonalát egészen Magyarorszáig, a magyar alföld ismerettségig. Az élvezetes előadást vetített képekkel kísérte. Sorra vonultak fel a szebbnél-szebb hegyes-völgyes vidékek, míg szótán a magyar tájakra került a sor, Cholnoky pedig minden egyes képhez rövid magyarázatot fűzött. Hőgyözönység ma jóval kisebb volt, mint a Kicsiny egyesület korainak általában, de a nők hiányát ezáltal a férfiak pótolták, akiket ritkán látunk ily nagy számban hasonló alkalmakkor. Igen sok diák is volt jelen s hallgatta a tanulságos előadást, amelynek végzésével az egész publikum meleg ovációval fejezte ki köszönetét a tudós tanárral szemben. Este Cholnoky (születése a Fehér Kereszt éttermében vacsora volt, amelyen a Kicsiny-egyesület tagjai közül számosan vettek részt.

* Fedák Sári — Newyorkban. Berlinből ismét olyan hír érkezik, amely Fedák Sári érdekes vállalkozásáról szól. Fedák, aki tudvalevőleg több mint egy évig tanulta a német nyelvet, hogy Berlinben fölléphessen, most Newyorkba szerződött. Ma írta alá azt a szerződést, amelylyel egy nagyobb newyorki színházhoz kötötte le magát. A magyarországi színész Vörö György Koldus gróf nő című operettjében fog a közeli hetekben a newyorki közönségnek bemutatkozni.

* A Swärdström hangversenyre jegyek még mindig számban a pánik. d. u. 2 óráig ill. Köln Mór könyvkereskedésében és d. u. 4 óráig a „Fehér Kereszt“ nagytermében. Budapesti pen-eken Swärdström asszony ismét új két énekesre Gounod regényes operájában és ismét nagy sikert aratott poétikus alakításával.

* Hubay Jenő Aradon. A filharmonikusok e hó 20-iki hangversenyükön Hubay Jenőnek, a világhírű hegedűművésznek, a magyar zene-művészet kimagasló alakjának egyik kompozícióját fogják előadni, a „Lavotta szerelme“ című dalművének híres előjátékát. Erre a hangversenyre a Filharmonia Egyesület meghívta a nagynevű szerzőt Nincs kizárva, hogy Hubay, ki nagyon érdeklődik a vidék zenei élete iránt, lejön, hogy meghallgassa művének aradi előadását. Hubay jelenléte nagyban emelné a Mendelssohn emlékének szánt filharmoniai hangverseny ünnepi színezetét.

* Tizenöt mozgófénykép. Vasárnapra ismét olyan gazdag műsor állított össze az Új-színház igazgatója, amelynek tízba keresztes pártját az egész országban. Tizenötgy számból álló műsor fogja szórakoztatni a közönséget. Pompás bohózatok kacagató sorozata után rendkívül érdekes látványos ábrák és természet u. a. felvételek gyönyörködésük a publikumot. T. mesvár látványok min egy-egy színpadon. A Nagara viaszból készült legújabb mozgófénykép. Színes látvány a világhírű alberti díj leggyorsabb és legkisebb

mosgatónykép. Boszorkányos ügyességű bőv. szek, kézvök táncosok mesteri mutatványai egézielik ki a páratlan műsort.

* A nemzetközi tárlatot, amelyet Weiss László rendezett, a londoni nagy közönség látogatja. A kiállítók remélik, hogy a képek olcsósága folytán sok kép fog elkelní, már a karácsonyra való tekintettel is. A kiállítás díjtalanul tekinthető meg.

* Jászai Mari vendégjátéka. Jászai Mari, a budapesti Nemzeti Színház művésznője a jövő héten három estén át vendégszerepel az aradi színházban. Szerdán Sudermann Othon című színművének főszerepét, csütörtökön a Borgia Lucretia címszerepét, pénteken pedig az Elek című szerepét játssza a művésznő.

* Vasárnapj előadások. Holnap két előadás lesz a színházban. Először mérsékelt helyárak mellett a Kedélyes paraszt című operett kerül színpadra. Este pedig Radó Károly dr. nek a kiadó: fértek című pompás bohózatát játsszák.

* A bérletkhoz. Teljes tisztelettel kérem a december hó 1-én esedékesse vált bérlet II. részletének a színházi pénzárba való befizetését. Tisztelettel Gonda László színházi pénztáros.

Vasuti karambol Máriaradnán.

Két tehervonat összeütközött.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12

Ma délelőtt a közeli máriaradnai vasuti állomáson kisebbvasuti karambol történt. Az a tehervonat, amely Erdély felől jött Aradra, a radnai állomáson veszteglő tehervonathoz szaladt. Négy teherkocsi összetört. A karambol következtében az Erdély felől jövő vonatok késve érkeztek az aradi állomásra. A délután folyamán emiatt többen telefonice kérdést intéztek az aradi állomásfőnökséghez, ahol azonban megtagadták a fölvilágosítást. Azt mondták: „Máriaradnán semmiféle történt.” Erre azzal a megjegyzéssel hívjuk föl Sztankovits Miklós üzletvezető szíves figyelmét, hogy a közönség soraiból többször kaptunk olyan panaszt, amely arról szólt, hogy az állomásfőnökség a legridegebben utasítja el hasonló alkalommal a fölvilágosításért hozzá fordulókat.

Az összeütközésről különben ezt a tudósítást adjuk:

A radnai vasuti állomáson ma a kora (6 óra 50 p) reggeli órákban két tehervonat egymásba szaladt. A 655-ös számú tehervonat Erdély felől teljes gőzzel igyekezett az állomásra. A kanyarulatnál észrevette a mosdony vezető, hogy a samator tilosra van állítva. Rágtón vészfényt, ellengőzt adott, ám de az ólmos esőzéstől sikostra vált sívasak miatt, hasztalan volt a fékezés. A vonat befutott az állomásra s az ott veszteglő 683-as számú tehervonat hátuljába furódott. Annak 4 utolsó kocsiját összezúzta s a 655-ös számú tehervonat gépe is erősen megrongálódott.

Személyzetben, emberéletben kár nem esett, idejekorán legráltak, sérülés sem történt. Legnagyobb bajt okozott az, hogy a 655-ös számú tehervonathoz képest 3 kocsija az összetört kocsi következtében a levegőbe emelkedett s így a bejárat elzárta. Ezáltal forgalomavar keletkezett, a 601-es számú erdélyi gyorsvonatnak Konopon, a 608-as számú budapesti személyvonatnak pedig Radnán kellett vesztegelni, míg a kocsikat beemelték s a pályatestet felszabadították, ami 2 óra hosszat vett igénybe s így a vonatok késéssel közlekedhettek.

A szerencsétlenség oka, hogy a fékek száma csakolyan bizonyult a vonat befekészésére. A kár 40.000 koronát meghalad.

VASÁRNAPI STRÓFÁK.

*

Bojkott.

Szégyen ért újból sajna minket,
Uj vereséget szenvedénk,
Törökországól kellemetlen,
Lesújtó rossz hír száll felénk.
A turbánok kies hónapban
(Lelkem a szégyentől remeg)
Bojkott alá vetejték most a
Hunyadi keserűvizet.

De hát okos, mit egy török tesz:
Keserű létük van nagyon,
Valami finom málna szörppel
Isszák magukat majd agyon.
S mert keserűvizünket többé
Már egy török se issza meg —
Lehet: hogy a jólétben ezután
Török hon végre — megreked.

Szendrey buja.

Búsul jó Szendrey, a színész-nép atyja,
Szörnyű keservébe kezét összecsapja:
A direktor szívet a búbanat rágja,
Örökös panaszra áll a Mihály szája:

„Rém sok a — kiadás, tömérdek a gázsi...
Csak olcsón szeretnek a színházba járni...
Nincs díszlet... szép karhölgy... s a sok író fráter
Mozi darabot ír... s nincs sehol egy sláger.”

— Ne busulj Szendrey, Kedves direktorkám
A teatrum ilyen súlyos állapotján,
Lesz majd pénz, teli ház, félre bu és bánat,
S szép kóristánókat szülnek a mamák majd.

S ne busulj slágeres, jó darab hiányán.
Dramát ír majd megint jó Avarfy bátyám,
Ezt vágyik elérni ő is minden áron —
Ne busulj hát: lesz még kacaj a világon...
Szilánk.

HIREK.

Missz Charolda Fedák.

*

Fedák Sári ma Berlinben állta ezt a szerződést, amelylyel egy newyorki színházhoz szerződött.

Én vagyok a János vitéz,
Magyar mesék hőse,
Magyarország és nagyvilág
Kedves ismerőse.
Én vagyok az, kinek minden
Kisérlete bevág,
Az én nevem, híres nevem.
Sári, Sári Fedák!

Budapesten kifütyültek,
Meg is vertek szinte,
Erre én is fogtam magam,
Siettem — külföldre!
Enekelek a németnek,
Mint Pestnek a Slerák,
Az én nevem, híres nevem
Sári, Sári Fedák!

Budapesti barátaim
Mind külföldön vannak,
Jó dolga van itt a szegény,
De okos magyarnak!
Beregiék földicsérnek,
Ha a német levág,
Az én nevem, híres nevem
Sári, Sári Fedák!

Amerikát a Kolumbus
Csupán fölfedezte,
De én meg is hódítom most
Adta teremtettem!

Már is forrnak a fejemben
Karakán ideák!
Az én nevem Newyorké lesz:
Missz Charolda Fedák!

Kristóffy polémája Wekerlével.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 12.

Kristóffy József, a Fejérváry kormány volt belügyminisztere — mint éjjel táviratozzák — ma nyilatkozatot tett közzé, amelyben első sorban Wekerlének, egy a folyosón tett tegnapi nyilatkozatával foglalkozik. A miniszterelnök ugyanis állítólag ezt mondotta:

— Alkotmányos államban nem szoktak proklamációkkal dolgozni, ezt csak Kristóffy és társai tették.

Kristóffy erre kijelenti, hogy a Fejérváry kormány semmiféle proklamációt nem dolgozott ki, ilyen egyetlenegy sem jelent meg. Ez történelmi faktum, ugyanmond, amelyet nem lehet lecáfolni. A nyilatkozat azután Fejérváry Géza bárónak Polónyi tegnapi beszédére tett cáfoló kijelentésével foglalkozik és Fejérváryval szemben Polónyinak ad igazat abban, hogy a paktum szerint tényleg ki akarták zárni az új kormányalakulásból az alkotmánypártot és a néppártot. Épen Polónyi érdeme — mondja — hogy ez nem történt meg.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 13-án az időjárás: enyhe, havas eső, szeles.

— Ferenc Ferdinánd Kisjenőn. Azt már megírta az Aradi Közlöny, hogy József főherceg karácsony hetében Kisjenőre jön, ahol udvari vadászat lesz. Mint most teljesen beavatott forrásból értesülünk, ugyanez alkalommal Ferenc Ferdinánd trónörökös is eljön vele és több napot tölt a főherceg aradmegyei birtokán.

— Változások József főherceg udvartartásában. Budapestre jelentik: A király Semerecsényi István v. b. t. t. és tábornokot József főherceg főudvarmesterévé, Semerecsényi Istvánné született Bathiany Mária grófnőt Augusta főhercegnő főudvarmesternőjévé nevezték ki. Szolgálattevő kamarás lett: Roskoványi Dezső honvéd huszárszászados, udvarhölgy: D'Orsay grófnő, nevelési vezető: Kratochwill Károly honvédszászados. Az eddigi udvarmesteri hivatal helyett tehát az uralkodó rendelkezése alapján most főudvarmesteri hivatal lép életbe.

— Varjassy polgármester Budapesten. Varjassy Lajos polgármester értesülésünk szerint vasárnap reggel Budapestre utazik. A polgármester több napot fog a fővárosban tölteni és a miniszteriumokban több fontos városi ügy elintézését megsürgeti.

— A nyilvános számadású vállalatok adója. Budapestre táviratozzák: A pénzügyi bizottság ma Széll Kálmán elnöklésével folytatta az adóreform tárgyalását. Mérey Lajos a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójánál azt indítványozta, hogy az adóköteles jövedelem megállapításánál a mérlegesszerű nyereséghől levonandó értékesítkezési és pótlási tartalékalapokra szánt összegek csak bizonyos korlátosások mellett legyenek levonhatók. A bizottság a javaslatot ezzel a módosítással fogadja el.

— Tüntetés a galicai helytartó ellen. Lengyel táviratozzák: Az itteni egyetemen ma nagy tüntetést rendeztek Bobrowszky galicai helytartó ellen, aki egy sub auspiciis impera

toris kiűntetett bőcsészettanhalgató felavartására jelent meg. (Mildőn a helytartó az ünnepély végzetével a tisztelettel eltávozott és az aulán át a sötét folyosóra ért, az ott összegyűlekesett diákok abugolni kezdtek, majd záptojásokkal dobálták meg. A tüntetés [Bobrinszky távozása után is folytatódott, mert a tömeg a helytartósági palota elé vonult és több ablakot követ beverte. Végül a rendőrségnek kellett közbelépni. Számos letartóztatás történt. A tüntetés oka az, hogy a lemergi egyetemen állítólag két újabb rutén tanszéket akarnak felállítani.

— Az aradi lánegyár Ugye. Aradváros gyáralapítási bizottsága a múlt héten tartott ülésén — mint akkor megirtuk — nyilatkozattételre szölitotta fel Schwitzer Jakab temesvári lakost az általa Aradon létesítendő lánegyárra vonatkozólag. Schwitzer ma benyújtotta az építendő gyár tervét, melyeket Maszni János aradi építőmester készített. A tervek szerint a gyártelep 6000 négyszög méter helyet foglalna el. Lesz ezen hét gépház, a mely 16 villanyos forrasztó gépre lesz berendezve, egy raktárépület és egy iroda. A gyár 120 munkást foglalkoztatna. Egyik temesvári lapnak ama hírére nézve, hogy Schwitzernek Temesváron nincs gyártelepe, most kitűnt, hogy Schwitzernek egy nagyobb ipartelepe van Temesvárott, a mely jelenleg 29 munkást foglalkoztat. Amint értesülünk, Teibisz temesvári polgármester az aradi gyáralapítás hírére tudatta Schwitzerrel, hogy ha Temesváron marad, nagyobb kedvezményeket kap. Schwitzer azonban kijelentette, hogy ha feltételeit teljesítik, Aradra jön.

— A favágók és a gép. Az aradi favágók küldöttsége ma ismét deputációt küldött a városházára és a hivatalokban kijelentették, hogy esután ők is ugyanannyi összegért, esetleg olcsóbban is felvállalják a favágást; mint a fűrészgép.

— Leányal megrontója. Két fiatal leány ez év augusztusában fejeletést tett az aradi rendőrségen apjuk ellen, akit assal vádoltak, hogy erkölcselen módon bánik velük. A rendőrség a két leány: Stósz Magdolna és Stósz Gizella feljelentésére eljárást indított atyjuk, Stósz Bálint állásnélküli kertész ellen és megállapította, hogy a vadállatias apa valóságos orgiákat szokott a lakásán rendezni, amelyekre meghívta néhány barátját is és ezek előtt fejtalankodott leányával. A nyomozás befejeztével a rendőrség átította az ügyet az ügyészséghez. Mára ideste be kihallgatásra a vizsgálóbíró Stósz Bálintot, s nyomban kihallgatása után a terhelt bizonyítékok súlya alatt elrendelte előzetes letartóztatását.

— Baleset az aradi liceumban. Kevés hja, hogy komolyabb szerencsétlenség nem történt ma délelőtt az aradi liceumban. A gimnázium negyedik osztályu tantermében egy Seidogy István nevű diák revolvert magogatott társainak. Hetykén tartotta a fegyvert a fiuk elé és kijelentette, hogy „még golyó is van benne.” Magogatás közben felhúzza a revolver ravaszát is, mire a fegyver hirtelen elszáll. A golyó egy

flunak hóna alját surolta és azt kissé megsebesítette. A diák vérző sebével Iseckuta László dr. iskola orvoshoz ment, aki sebet kimosta és bekötötte.

— A Sulkovszki-Tagányi válóper. Az évek óta huzódó válóper, amely Sulkovszki Ida hercegnő és Tagányi Sándor aradi ügyvéd között folyik, közös megállapodás folytán már a közeli napokban végérvényesen befejezést nyer. Mint ugyanis többször megirtuk, a hercegnő beleegyezett abba, hogy Tagányi Sándor hűtlen elhagyás címén válókeresetet indítson ellen az aradi törvényszéknél, amelynek egyik polgári tanácsa ma foglalkozott az ügy tárgyalásával. Tagányi képviselőében Steinhart Mór dr., a hercegnő megbízásából pedig Baránszky Gyula dr. fővárosi ügyvéd jelent meg. Mivel Tagányi jogi képviselője ragaszkodott a keresethez, Baránszky dr. pedig a hercegnő nevében nem emelt kifogást ellene, a törvényszék a tárgyalást befejezte s már a jövő hét valamelyik napján meghozza az ítéletet, amelylyel a házasságot felbontja.

— Erzsébet királyné férje. Szegedről írják ezt a kedves apróságot: Hogy a szilléri elemi iskolában milyen hazafias szellemben nevelik a tanulókat, jellemzi az alábbi apróság, amely a napokban történt a III-ik osztály tantermében. Iskola látogatás volt. A földrajzból és a történelemből felelték a gyerekek. A tanító kifejeztette Szeged térképét a táblára és felhívott egy tanulót.

— Mi ez fiám? — kérdezte.

— Ez Szeged szabad királyi város bel- és külterülete. — válaszolta a tanuló.

— Ismered Szeged nevezetességeit?

— Ismerem.

— Hát akkor mond meg, mi ez itt?

— Ez itt a Klauzál tér.

— Mi van a Klauzál-téren?

— Kossuth Lajos édes apánk szobra.

— Nagyon jól van — szölt közbe az iskolalátogató, akinek — a szegedi függetlenségi párt elnöke lévén — igen tetszett a kis fiu bátor felelete.

— Hát ez itt mi ez, — folytatta a tanító.

— Ez a Stefánia sétány.

— Tudod-e, hogy kinek a szobra van ott?

— Tudom: Erzsébet édes anyánk szobra.

— Megtudnád-e mondani kis fiám, — kérdezte most már az iskolalátogató, — ki volt Erzsébet édes anyánk?

— Igen — felelt gyorsan a nebuló — Erzsébet édesanyánk felesége volt a mi szeretett édesapánknak, Kossuth Lajos királynak.

— Ezüstlakodalmom. Grünwald Simon és neje e hónap 16-án ülték meg lakásukon, Hunyady utca 4. szám alatt egybekelésük 25 éves fordulójának ünnepét.

— A csipkekiallítás. A Salac-utcai Lőrénz első emeletén levő csipkekiallítást állandóan látogatja Arad város előkelő közönsége. A közelgő karácsonyi ünnepekre való tekintettel többen eszközöltek megrendeléseket. A kiállítás, amely ma értékes halasi csipkével is gyarapodott, hétfő kivételével egész héten megtekinthető.

— Rablómerénylet a Marosparton. Ma este hat és hét óra között vakmerő rablómerénylet történt Aradon, a Marosparton. Filp Gusztáv téglagyári előmunkás 230 koronát vitt haza a lakására, hogy az akkordmunkásokat kifizesse ebből a pénzből. Amint a Fautcába ért, három alak előugrott a sötétből és rákiáltott:

— Add ide a pénzt, mert meghalsz.

Filp kiáltozni akart, ekkor azonban a rablók sárral betömtek a száját. a kezeit pedig összekötözték és a pénzt elrabolták, aztán elmenekültek. Csaknem félóraig fetrengett a földön Filp; nyöszörgését Berce Lajos, a téglagyár egyik alkalmazotja meghallotta, hozzáietett és megszabadította a kötelekeiktől. Filp panaszára a rendőrség nyomozást indított, azonban éjfél után egy óráig nem sikerült a tetteseket elfogni. Filp csak annyit tud mondani, hogy munkásoknak látszó alakok voltak a támadói.

— Agyonlőtte a barátját. Budapestről jelentik: Ma délelőtt halálos szerencsétlenség történt Budapesten a Mária Valéria utca 17. számu házban. Grastics Károly bankszolgája revolverét forgatta, miközben az elsült és agyonlőtte a mellette álló Hanriél Károly bankszolgát. A golyó a mellébe furdott és azonnal megölte. Grasticsot a rendőrség kihallgatta, s kiderült, hogy a szerencsétlenség véletlenségből történt. A megölt ember Grasticsnak legjobb barátja volt.

— Feloivasó est a kamarában. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közgazdasági társaságának első feloivasó-estje kedden, e hó 15-én este fél 9 órakor lesz a kamara széktermében. Előadó: Róka József pénzügyigazgató, aki az adóról tart értekezést Kristyó János kamarai elnök megnyitó beszéde után. Az előadásokon minden érdeklődőt szívesen lát az előadásokat rendező kamara.

— Eljegyzés. Juhász Jenő, az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár számfeljézési osztályának vezetője ma eljegyzte Leopold Irén kisasszonyt, Péterffy Antal aradi ügyvéd bájos nevelt leányát.

— Kell Manó cég ajánlja hírneves kelengye harisnyáit és ruháit remekelt. 3383

— Az aradi 1848-49-es honvédek karácsonyfája. Az aradi 1848-49-es honvédegyület ez évben is a legszegényebbeket a karácsony hetében 15 pár új cipőt, (a legszegényebbek) továbbá 22 elaggott honvédnek egy egy féllit cserise, 3-3 korona készpénz, féllitő hus, féllitő szalonna, féllitő szalonna, féllitő cukor, egy nagy kenyér és egy liter borral lesznek megvendégelve.

— Adófelszólamlás. A III-ad osztályu kereseti adókiivetés ellen benyújtott felebbezések tárgyalására szervezett adófelszólamlási bizottság kedden e hó 15-én a kisjenői adóhivatali kerületből befolyt felebbezések tárgyalását kezdi meg. A bizottság ülésai a megyeház kistermében délután 8-9 órakor tartatnak.

— Köszönetnyilvánítás. A népkonyha számára az elmúlt héten Löffler Jakab, Sebestyén Henrik 20-20 koronát, Basch Lipotné, Halász Jenőné, Fodor Gyuláné, Schreyer Viktor 10-10 koronát, dr. Schuster Henrikné 8 koronát, Schulhof Károlyné (ingyen ebédre) 5 kor., Vas Sándor 5 koronát adományozott, mely nemessivű adományokért benső

Alkalmas Karácsonyi és Újévi Ajándék!

Helybelli telefon — 635. sz. — **WEISZ és BENJAMIN** Vidéki telefon — 635. sz. —

Arad, Andrásy-tér 22. Hajós gyógytár mellett.

Ajánljuk dusan felszerelt nagyon szép kezdett és kész kézimunka raktárunkat és mindenféle rövidárut.

Nagy választék gyermek ruhákban, harisnya, keztyű, szallag, csipke és mindenféle trickó alsó ruhákban. 3063

8 Olcsó árak!

Pentes kiszolgálás!

Braun Gusztáv asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és butorberendezéseket a legjutányosabb árakon. 3389

köszönését fejezi ki az elnökség. — A jövő héten a védanszónyi tisztet Basch Simonné, Neuman Alfrédné és Ransburg Flora fogják ellátni.

— Weinberger Ferenc népszerű és elsőrendű ékszerész Arad, Andrásy ut 20. Ajánlja legkezebb és legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándékként a legjutányosabb, mélyen lezárt árakon. — Telefon 489 8695

— Jótékonyk. A szegény tanulók számára Boros Ivánné, gróf Breda Viktorné és Tagányi Gusztávné élelmiszereket, Ifj. Haas Alajosné 100 üveg paradicsomot, Széchenyi Kázmérné 10 koronát küldtek. Fogadják hálás köszönetemet. Ozv. Hauser Károlyné ezredesné, egyesületi elnök.

— Eiveszett. A városházától a Salac utcáig terjedő útvonalon ma este elveszett egy barna horgolt ridikül, amelyben két jegy volt Steinberger Ignác névre kiállítva. A megtaláló, átadás esetén az Bótvő utca 13. szám alatt Steinbergernél megfelelő jutalomban részesül.

— Jószyvek. A szegény tanulók konyhájában a jövő héten dr. Tóth Mórné és dr. Polonyi Jenőné urnók ügyeltessek.

— A Központi-szállodában vasárnap nagy tombolaestély. Tombola-jegy 60 fillér.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhetetlen filléreinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamattal jóval magasabb bétékamattal kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvényársaságot (Salac-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkezebb és legkedvezőbb kamattal, a legmagasabb összegig fogadják betétkamat ellenszében. A betéteket bármikor felmondás nélkül felvesszük vissza. Minden betető egy-egy „Selfmen” féle takarékpénztári lap ingyen. 2711.

— Csalódni emberi dolog, de nem okvetlenül kell. Ha a névre „Réthy” figyelünk, úgy nem csalódunk, hanem eredeti Pemetsü cukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar házi szert, mely köhögés, rekedtség és hurutos bántalmak sok ezer esetében oly kitűnően bevált. De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a „Réthy” név.

— A Liniment. Capsici comp., a Horgony Pain Expeller igaz, népszerű házi szerre lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hatfájás, csipőfájdalom, fejfájás, közhű, csúszás stb. nál a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórúknál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jó eredményt hoz. Ezen kitűnő házi szer jó eredményt nyel alkalmaztatott bedörzsölésként az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával essék határozottan: Richter féle Horgony Linimenttel (Horgony-Pain-Expeller) kéri, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni. 3139

— A fordulóponton Holnap december 14-ét írjuk már és ez a nevezetes dátum fordulópontot jelent a karácsonyi vásár krónikájában. Mert ettől a naptól fogva indul meg a karácsonyi bevásárlás az egész vonalon. Aki eddig huztalasztotta a dolgot, most már nem térhet ki szükségletének beszerzése elől. Legjobb bizonyosságot látjuk ennek a vasuti statisztikában: Naponta százával szállítja be a vasut az idegeneket a környékről s minél inkább közeledünk karácsony felé, annál élénkebb lesz a forgalom. Az általános érdeklődés természetesen Fischer Nagy Áruház, Szabadság-tér 12. felé irányul, mert tényleg nincs olyan cikk, melyet ott be nem szerezhetnénk. A Nagy Áruház karácsonyi tárlata, melyben a játékaru tündérileg van elhelyezve, városunknak díszére válik. A díszmű, china-üzüst tárgyak, cipő, férfi- és női divatickek szintén oly nagy választékban vannak

képvisele, hogy ez a raktár még a fővárosban is méltó helyet foglalna el. Nem is mulasztja el aradi ember, sem idegen a Nagy Áruház megtekintését, annál is inkább, mert Fischer Nagy Áruház a Szabadság-tér 12. szám alatt, nemcsak érdekes és a maga nemében páratlan olcsó beszerzési forrás, hanem oly vállalat, ahol kevés pénzért sokat és szépet vásárolhatunk be.

— A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 1947

— Likőr aromák kitűnő likőrök előállítására; — háziilag — Vojtek és Weisznál. 191

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, közhűnél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinyo-Lipóci Saluator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfparkpart 8.

TARKASÁGOK.

(*Artiszeizmizmus a politikában.*) Néhány nap óta itthon van Barabás Béla és rendes szokása szerint ebéd után elátogat a Központi kávéházban rendes asztaltársaságához. Csak természetes, hogy ilyenkor sok szó esik arról az asztalnál a politikáról is. A társaság egy elmés tagja a napokban véget ért büdössé vitát hozta szóba és ingerkedett Barabással:

— No Béla, ti ugyan csunya antiszeizmizmust üztetek mostanában ott fenn a parlamentben.

— Hogy érted ezt? — kérdezte Barabás hűledözve.

— Hát úgy, hogy hetekig egyre csak a *büdössé* kel foglalkoztatok.

(*Ez is ok.*) Egy pécskai földesgazdának tárgyalása volt a minap az aradi járásbírósnál. A szomszédjával gyűlt meg a bja valami kut miatt, amely kettőjük földje között volt. A földesgazda megnyerte a pert. Mikor a bíró kihirdette az ítéletet, odaszól hozzá az ügyvédje:

— Nos, Pé er gazda, szoronséson megnyertük a pert.

— Akkor felebbezek! — szolt a gazda.

— Minek, hiszen nyertünk?! — mondotta csodálkozva az ügyvéd.

— Epen azért hadd tudják meg a tekintetes törvényszéken is, *hogy nekem volt igazam.*

(*Ut magyarázat*) Az aradi polgári iskola második osztályában a tanító egy földrajzi órán Budapest székesfővárostól magyaráz. Először a nagyobb utakat, tereket írja le és hogy a fiukat jobban tájékozza, a következőképen magyaráz:

— Mindegyik utnak a nevében benne van, hogy hova vezet. Így például: a Váci ut Vásra, a Csömöri ut Csömörrre . . .

Ekkor feláll az egyik padból egy hórthorgas fiu, egyike az osztály jómadarainak:

— Tanító ur kérem — mondja — az *Alagut* akkor *Alagra* vezet?

(*A modern védő*) Egy aradi fiatal ügyvédhez a napokban beállított egy többszörösen büntetett alak, akit újból lopáson értek, hogy vállalja el a védelmet. Az ügyvéd szerette volna, ha a modern kriminallsztika segítségével új kliensét kihozhatná a csávából. Végre egy ötlete támadt:

— Mondja csak, — kérizte — nem esett maga valamikor a fejelagyára?

— Nem, — válaszolta a kliens, meglepődve a firosa kérdésen.

— *Kár*, mert agylágyulást hozhatiam volna fel enyhítő körülménynek.

ÚJ KÖNYVEK.

* Szabóronyi Zs. Lajos békéscsabai ev. lelkes egy igen érdekes szociális tanulmányt írt „Parasztkérdés a külföldön és hazánkban” címmel. Ezen közérdekű és valóban aktuális munka megérdemli, hogy azt érdeklődéssel olvassák. A szerző nem ujonc e téren, hanem elismert szociális író, akinek a közelmúlt időkben már számos figyelemreméltó hasonzerű műve jelent meg. A figyelemreméltó művet Tevan Adolf békéscsabai könyvkiadó adta ki, de bármely más könyvkereskedésben is 3 koronáért kapható.

* A fül egészséggtana ép és beteg állapotban. Irta: Haug Rudolf Münchenben, honi vizsgálókhoz alkalmazta: Sugár K. Márton dr. volt bécsi tanársegéd, fürlorvos Budapestben. E mű magas tudományos nivón állva, gördülékeny, könnyen érthető irályban tárgyalja egyik legfontosabb érzékszervünket, a fülnek egészséggtanát. Meglátszik a kötet minden során, hogy a kiváló müncheni tudós az önálló dolgozatai által a külföldön is elismert fővárosi szakorvossal karöltve jár. Ily művekről jogosan állithatjuk, hogy az általános közjó épületéhez egy kis kövel hozzájárulnak. A tudás fáklájával világitanak az előítélet, ósdi maradiság és sötét tudatlanság éjfelébe és arra vezetnek, hogy a művelt népek között az életért való versenyben szellemi képességeink teljes birtokában maradunk, ekkép nemcsak az egyes individiumra, hanem az összességre is hasznót hoznak. A munka külső kiállítása becsületére válik a kiadó cégnek, mely ezen 14 kötetes nagyszabású „Egészség-könyvtár” rövid egy éven belül befejezett kiadása által nagy anyagi áldozatot hozott és így méltán számíthat elismerésünkre. Ára vászonkötésben csak 2 korona bérmentes ajánlott beküldéssel 2 korona 35 fillér. Kiadják a Légrády Testvérek

* *Hölgyek Naptára.* Az a szép kiállítású és gazdag tartalmu naptár, amely alapjában véve becses szépirodalmi Almanach, a jövő esztendőre is megjelent és pedig ezuttal is a kiűnő írónő, Szabóné Nogaáll Janka gondos szerkesztésében. A naptári rész után nyomban a gazdag szépirodalmi rovat következik, amely bizonyára általános tetszéssel fog találkozni, mert hiszen abban a legjelesebb írók munkáit, még pedig java munkáit kapják az olvasók. Versei Szabolcska Mihály, Dutka Ákos, Radnóthy Dénes, Juhász Gyula, Kaffka Margit, Erdős Reneé, Kosztolányi Dezső, Sajó Sándor, Jörgné Draskóczy Ilma írták. A novelláirók közül Gyarmathy Zsigáné, Herczeg Ferenc, Ritók Emma, Pekár Gyula, Gárdonyi Géza, Szemere György, Szöllösi Zsigmond, Sebők Zsigmond, Vértessy Gyula, Kálnoki Izidor, Pap Mariska, Bársony István, Biró Lajos és maga a szerkesztő, Szabóné Nogaáll Janka emelik az évkönyv irodalmi színvonalát. A hölgyek naptárának kötése a könyvkötészetnek bravuros munkája. Ha most mindehhez azt is hozzávesszük, hogy a nyomdai kiállítás egyike a legdíszesebbeknek, konstatalhatjuk, hogy ez a naptár, amely a magyar urnöknek mindig értékes könyvtár darabja volt, valóban értékes díszmű számba mehet. A hölgyek naptára a Légrády Testvérek cég kiadásában jelent meg és minden könyvkereskedésben kapható. Ára 3 korona 60 fillér.

* *Karácsonyi Album* cím alatt mint minden esztendőben, úgy az idei karácsonyra is egy

Beretvás-pastilla! Ne tétovázzék, ha fáj a feje,

hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát,

amely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1.20. Aradon kapható: Földes Orvosok által ajánlva. Kelemen gyógytárabau. Készíti: Beretvás Tamás, gyógyszerész, Kispeseten. (3 doboznál ingyen postaszállítás.) 5711

BOZSIK ERNŐ :: KÉPESITETT :: KOMÜVESMESTER

Építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

diszes albumba összegyűjtve jelenteti meg Bárd Ferenc és Testvére ismert budapesti zeneműkiadó cég a f. évben népszerűsége jutott kedvelt zeneműveket. Benne lesz az albumban a „Tartárjárás”, „Dollárkirálynő” híres operettek legjobb számai, kerángók és polkák Strausstól és Radics Bélától, a legújabb kuplék és kabaret-számok a népszerű Zerkovitz és Szirmaytoldalok Kálmán Imrétől, ábrándok Gaál Ferenc-től, a szalonzene kedvelői részére előadási darabok Mendelssohntól, Aschertől, magyar nóták Fráter Lóránd, Kuruc János, Balázs Árpád és többektől, valamint a „Krasznahorka büszke vára” című Andrassy Tivadarné grófné híres dala. Valamennyi zongorára, részben ének és zongorára. Ezen Karácsonyi Album kiadásával hazánk e legelső zeneműkiadó cége kedves meglepetést szerez nagy vevőközönségének, mert a 60 oldalt tartalmazó kötetben foglalt zeneművek értéke egyenként vásárolva kb. 50 korona értéket képvisel, míg ez így együtt az egész Karácsonyi Album ára 4 korona, diszkó és többeké pedig 6 korona. Az albumra a kiadó cég csakis a hó 17-ig fogad el megrendeléseket, melyek Budapestre a cég Kossuth Lajos-utca 4. szám alatti kiadóhivatalához beérkeznek.

Serdülő leányok és fiúk

erősekké és vidorakká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsio

alakjában élvezik, amely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes mint a tejszín.

Könnyebben emészthető

mint a tej. 5816

Egy eredeti árag ára 3 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelmeztetni.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Végrehajtás Közigazg. Fidéi gróf ellen. Megirtuk, hogy ifjabb Közigazg. Fidéi gróf és bir. főhadnagy pertindító atyj., Közigazg. Fidéi gróf, a taucl. hitbizományi aradalom tulajdonosa ellen négyezer korona évjáradék iránt. A törvénysség október huszonegyedikén tartott tárgyalásán kötelezte a grófi apát, hogy tartozik fiának az eddig lejárt háromezereháromezr korona és a jövő év január elsejétől kezdve élte fogytáig négyezer korona évjáradékot negyedévi özetes részletekben fizetni. Az ítélet ellen az öreg gróf jogi képviselője, Páris Lajos dr. felelősségét élt ugyan, de az ifjú Közigazg. gróf megbízásából Semik Lajos dr. budapesti ügyvéd a bíróság megítélt követselés erejéig biztosítási végrehajtást kért a Közigazg. hitbizományra tartozó 712.600 ko

rona értékű ama sálog-evelkre, amelyeket az aradi adóhivatal bírói letétként kezel. Az erre vonatkozó kérvény ma érkezett az aradi törvényszék polgári íktatójába.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, december 12.
Amerika 2-el olcsóbb. Kínálat mérsékelt, vételkedv korlátozott. 5 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

A. Árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprillisa . . .	11.64—12.65	12.75—12.66
Teszter. májusa . . .	7.42—7.43	7.43—7.44
Rosa áprillisa . . .	10.48—10.49	10.47—10.49
Zab áprillisa . . .	8.74—8.75	8.72—8.73
Buza 1909 októberre . . .	11.06—11.07	11.08—11.09
Rosa októberre . . .	9.49—9.50	9.47—9.48

Zárul 6 órakor.
Osztrák hitelrészvény . . . 621.50

Hölgyeknek legkedvesebb

karácsonyi és ujévi ajándék egy gyönyörű kézapoló (manicure) készlet 3 koronától 70 koronáig minden árban és kivitelben.

Nagy választék

finom francia illatszer és fésű garnitúrákban

Vöröskereszt drogéria 3722

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

IDEGENEK ARADON.

December 12

Fehér Kereszt szálloda. Herzl Ede kereskedő Bécs. — Emil Ede utazó Bécs. — Hass Márk utazó Bécs. — Szántó Mór utazó Budapest. — Fran József utazó Bécs. — Reisz László utazó Bécs. — Germann Frigyes utazó Budapest. — Ditrh József földbirtokos Pankota. — Antal Gábor ref. lelkész Komárom. — Kluge Endre dr. ügyvéd Pápa. — Szabadka Richard hivatalnok Cegléd. — Adler Samu utazó Budapest. — Mikó Ferenc gyáros Szeged. — Beck Jenő kereskedő Szeged. — Weiszbürg Emil Budapest. — Henrik Frigyes utazó Bécs. — Herval Bernátné igazgatóné Kisjenő. — Szalay Izoré magánzóne Zárad. — Bireva János dr. ügyvéd Budapest. — Róth Béla utazó Budapest. — Fuchs Jenő utazó Budapest. — Diferet Nándorné báróné és leánya magánzó Zárad. — Várnai Jenő utazó Szeged. — Lövinger Samu utazó Budapest. — Fürst Max utazó Bécs. — Központi szálloda. Lieder Károly utazó Bécs. — Stern Károly utazó Bécs. — Goldberger Ignatz kereskedő Budapest. — Boskovits Manó Budapest.

— Kibodzsi Sükell kereskedő Kolozsvár. — Herczeg Jenő utazó Budapest. — Neumann Sándor kereskedő Budapest. — Weiszbürg Emil utazó Budapest. — Herzog Ede utazó Budapest. — Irinz Zsigmond tisztviselő Világos. — Dechanis Péter üzemvezető Világos. — Vetter Ignatz utazó Bécs. — Vámozi Péter gyógyszerész Gurahonc. — Prigel Róbert utazó Budapest. — Révész Géza dr. ügyvéd Nagy körös. — Prolch Gyu a mészáros Nagybecskerek. — Vass szálloda Klein Ignatz utazó Temesvár. — Müller Albert utazó Temesvár. — Stark Dávid tanuló Tanc. — Komlósi Ferenc ügynök Szeged. — Somogyi Bernáth utazó Budapest. — Husz Sándor utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Albert Rezső utazó Trieszt. — Corom János lelkész Lázur. — Váradi Bernát utazó Bécs. — Pfeifer Sándor utazó Temesvár. — Földes Antal kereskedő Soborsin. — Ifj. Mező István földműves Tor. Vázarhely.

A legjobb kutya-kalács

Fattinger-féle kutya-kalács, melyet összes a fajta tápszerek közül a legjobb készítték és táperős — 50 kg. 23. — 5 kg. bérmentve 3.20 K.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit

külyök-kutyák részére. 50 kg. 24.—K., 5 kg. bérmentve 3.40 K. Árjegy sáket bérmentve küld.

Fattinger's Patent-Hundekuchen- u. Geflügel-futter-Fabrik Wiener-Neustadt.

250-nál több első díj. — A Fattinger-féle tápszerek általános elismerés mellett készült.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárd Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Uj műsor. Uj műsor.

Műsor 1908. december hó 13-án vasárnap:

1. Kellemetlen szakáll. Kacagató.
2. Átváltozó büvész. Látványosság.
3. Temesvár látképe. Természet után.
4. Rossz fiúk és a vak koldus. Életkép.
5. Cselédek gyöngye. Bohózat.
6. Az elberfeldi függő vasút. Természet után.
7. Éhes szerencsen. Kacagató.
8. Gördülő cipők. Bohózat.
9. A Niagara. Természet után.
10. A tekozló fia. Bibliai drama.
11. Arab büvész. Színes látványosság.
12. Kék-vők tánc. Látványosság.
13. Lázadás a Potemkin hajón. Látványosság.
14. Meleg gesztenye. Bohózat.

Előadások: Délután 3 órától este 11 óráig.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrársza.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

FAIX JACQUES

zongora készítési terme és műhelye

ARAD, Batthyányi-utca 15. szám.

Allandó raktár, elsőrendű külföldi gyárosok készítményei, ugyszintén saját gyártmányu kitünő zongorákból. Javitások szakszerűen, jótállás mellett. Hangolások pontosan és tisztán.

Zongora kölcsönjutányos árban.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1908. évi december hó 13-án:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órákor, fél helyarakkal:

A kedélyes paraszt.

Operette 3 felvonásban. Írta: Leon Viktor. Zenéjét szer-
zette: Fall Leó. Fordította: Révész Ferenc. Verseit Tábori E.

S Z E M É L Y E K:

Lindoberer	Leóvey Leo.	Kender János	Szabó László.
Vince fia 9 év.	Benkő Józsika	Zepf. kisbíró	Ladislav J.
Vince.	Faludy K.	A vörös Lizi	Benkőné.
Székhelrajtler	Polgár S.	Geróffy	Várnay Jenő.
István, fia	Hunyady J.	Viktória, neje	László Btel.
Anamiri lánya	Kállay Jolán.	Géza, fia	Delly Lajos.
Remete	Kulcsár L.	Franciska	Zalay Margit.

Közdete délután 3 és fél órákor.

Este 8 órákor, rendez helyarakkal:

A) bérlet A) bérlet

A kikapós férjek.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Wilkens és Justinus Ki-
rita-Piritz bohózata után írta: Dr. Radó Károly.

S Z E M É L E E K:

Szilcsay	Várnay Jenő.	Fenyvessy	Mártonfi R.
Piroska	Novák Irén.	Özv. Kompoly	K. Kápolnai J.
Bozoki Ernő	Ditrői Mór.	Erzsike	H. Harmath J.
Pantók	Delly Lajos.	Csiz	Polgár S.
Márta, felesége	H. Kőrössy J.	Kucora, szabó	Hunyady J.
Moravcsék	Leóvey Leo.	Marozsi, borbély	Faludy K.
Kati, felesége	Benkőné.	Ligeti jogász	Kertész D.

Közdete este 7 és fél órákor.

NYILTTA

Tekintetes

Dr. Molnár Sándor urnak
Eger.

Az Aradi Közlöny 1907. augusztus 14-iki
számában a Kodreán Pompejusné féle ügyből
kifolyólag egy közleményt tettem közzé, mely-
ben Önre vonatkozólag több sértő állítás foglal-
tatott. Minthogy azóta meggyőződtem arról,
hogy cikkemet téves információ alapján írtam,
közléseért ezennel sajnálatomat fejezem ki és
bocsánatot kérek.

Arad, 1908. dec. 12.

Szentiványi Gyula.

Orvosi laboratórium Aradon.

Dr. Auszterweil László
és Kallós József

v. budapesti poliklinikai orvosi laboratóriumi
vegyész, együttesen

orvosi laboratóriumot
nyitottak.

Vizsgálják: vizeletet, köpetet, dajkatejet,
gyomortartalmat stb. Laboratórium: An-
drássy-tér 7. sz. Anyaggyűjtő állomás:
Erzsébet királyné-körút 9. — Telefon: 168.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1908. december hó 12.

Keresünk:

Aradra: 1 egy-két évi gyakorlattal bíró
könyvelőt, 1 irodistanót, és 2 vegyes szakma-
beli segédet.

Vidékre: 1 a kettős könyvvitelben teljesen
jártas könyvelőt, 1 irodistanót, 7 fűszer és
vegyes, 2 fűszer, rőfös és rövid, 3 rőfös és dí-
vat, és 1 vas és fűszer szakmabeli magyar, ro-
mán és részben német. tót és szerb nyelvisme-
rettel bíró segédet, több tanoncot.

Alánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi
Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot
hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírás-
ban jártasak, 2 női alkalmazottat, továbbá 7 fű-
szer és csemege, 2 vegyes, 2 kézmű, 6 divat,
2 rőfös, 4 fűszer és rövid, 3 vas, fűszer és szer-
szám, 2 cipő és férfi-divat és 1 üveg és porcel-
lán szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Képpich Zsigmond,
titkár. 411 igazgató

Telefon szám 645.

Van szerencsém a n. é. közönség
szives tudomására hozni, hogy a **Gróf
Zselénzky Róbert zimbrói er-
dőkezelőségének aradi farak-
tárának kezelőségét átvettem,**
és ezt az uradalom eivel szerint úgy
mennyiségileg. (Kocsirakományonkint vagy
bármely kisebb mennyiséget) mint a mi-
nőségben kifogástalanul fogom a közönség
rendelkezésére bocsájtani.

Tömör kirakásu teljes öl szá-
raz fát szolgállok ki.

Együttal van szerencsém a t. asztalos
mester urakat értesíteni, hogy elsőrendű
fűrészelt tölgyfapalló és deszkával minden
széles, hossz és vastagságban a legjutá-
nyosabb áron szolgállok.

Arad, 1908. június hó 10-én.

Tisztelettel

2237

Obláth Béni.

a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ képviselője.

Képeskönyvek

30, 40, 60 fillér 1 és 2 koronaért.

Meséskönyvek

= 60 fillér, 1, 2 és 3 koronaért. =

Ifjúsági iratok

fiu- és leánygyermek részére
1, 2, 3 és 4 koronaért.

Diszlevélpapírok,

Ünnepi képeslapok,

Karácsonyi díszek,

Fényszóró

csillaggyertyák

legnagyobb alak 20 cm.

hosszu daraja 4 fillér.

Óriási választékban a leg-
finomabb minőségtől a leg-
olcsóbbig.

3757

Kaphatók

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésben

Arad, Weitzer János-utca.

Arad- és Temesm. telefon 517.

Vidéki megrendelések gyors elintézésére nagy
súlyt helyezünk.

1908

Kittinően megvéd a

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYÓVIZ

A nagy betegség
székélye indokoltan
bajból; a parizs-
gránitkőből
Arad.
Több egészségügyi könyvben bevált.

Ideggyengesség
Vérszegénység

a leghatékosabban leküzdhető a
Guberforrás
vizével készült kúra által, mely lényegesen elő-
retérő természetesen ártalmatlan, vasmag-
jában gazdag.

Kapható az összes gyógyszertárban, élelmis-
zerboltban és élelmiszer-kereskedésben. Ár-
nyolva.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Hirdetmény.

Az alapszabályok 12. §-a értelmében f. hó 10-én közjegyző jelenlétében a következő elsőbbségi részvények számai soroltattak: ki

249, 1251, 1641, 2116, 3323, 4203, 4887, 5671, 7940, 8754, 9021, 9145, 9297, 10977, 12125, 12345, 14097, 14559, 14675, 15227, 16297, 16506, 17775, 18433, 18524, 18682, 19484, 20476, 20696, 20871, 21346, 21726, 22706, 23578, 25475, 25668, 27364, 28517, 28836, 28860, 30099, 31086, 31439, 32323, 32368, 33263, 34781, 35296, 36151, 36635, 37029, 37623, 38358, 38816, 38997, 39786, 40016, 40595, 41518, 41564, 41585, 42548, 43901, 44632, 45256, 45962, 46302, 46473, 46804, 47386, 47456, 47458, 48714, 49436, 49459, 49810, 51637, 51652, 52377, 53816, 53317, 53411, 55309, 55468, 55735, 56056, 56346, 56417, 56723, 56758, 59868, 60447, 60633, 61228, 62059, 62684, 63590, 63890, 63976, 65301, 65304, 65345, 65369.

Ezen kisorsolt elsőbbségi részvények kamatozása az 1908. évi hátralékos osztalék, illetőleg a 46 számú szelvény kifizetésével megszűnik. A kisorsolt részvények 1909. évi január hó 2-től a vasúttársaság főpénztáránál, valamint

Bécsben: Schoeller & Comp.

Berlinben: A Nationalbank für Deutschland, a Bank für Handel und Industrie, és a Bankinstitut Josef Goldschmidt & Comp. bankháza,

Majnai-Frankfurtban: a Dresdner Bank és

Budapestben: a Magyar Agrár- és Járódekbank részvénytársaságnál a 46 számú szelvényvel együtt összesen 206 korona kifizetése és az élvezeti jegyek kiszolgáltatása mellett b- váltanak.

Eddigi kisorsolásokból be nem váltott elsőbbségi részvények:

1901. évről: 26590.

1902. évről: 32330, 61972, 62021,

1903. évről: 25894, 39076.

1904. évről: 19957, 26563, 38619, 40433, 40520, 40537, 62031, 62034.

1905. évről: 5422, 29251, 29548, 35303, 38772, 40576.

1906. évről: 14019, 14959, 26578, 26710, 27463, 32325, 37773.

1907. évről: 37511.

Arad, 1908. december hóban

3747

Az igazgatóság.

Karácsonyi kiállítás!

Ifjusági iratok,

(az összes idei ujdonságok! Kiváló új művek, alkalmi vételek.)

Diszművek

(kifogástalan állapotú munkák félárban!)

Karácsonyfadiszek,

(idei gyönyörű ujdonságok!)

Társasjátékok,

(meglepő választékban!)

Diszlevélpapírok,

(eredeti ujdonságok!)

Képeskönyvek,

(magyar, német, francia és angol szöveggel.)

Levelezőlap-albumok és emlékkönyvek,

(igen izlases kivitelben!)

A legdivatosabb névjegyek

azonnali készítése!

Irodalmi ujdonságok

(meglepő választékban)

és a legkülönbözőbb egyéb

401

ajándéktárgyak

bámulatos olcsó árakon kaphatók

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű- és papírkereskedésében
Aradon, Andrassy-tér 20.

(Fischer E. iz-palota.)

Kedvező alkalmi vételek!

A nagy karácsonyi occasió

egyek cikkeink árai:

Tiszta selyem liberty ... 65 kr.
Mintázott nehéz blousselymek 85 "
Sima színes nehéz lousienne 95 "
Kínai nehéz nyersselyem 98 "
Suhogó chang taffetta fleur 1.10 "
Amerikai nehéz duchesse 1.10 "
Lyoni 60 széles nehéz duchesse 1.50 kr.
Suhogó nehéz fekete taffeta 75 kr.
feljebb.

Általunk hirdetett feltűnést keltő

2 méter hosszú chiné csokros echartok drb. 150 megérkeztek.

Lyoni blous és joupousselymek mesés árai: 1.10, 1.25, 1.46

130 cméter széles valódi angol

kabát sealskin 8 forint.

Leszabott csipke- és selyem-voile és chine gaze ruhák most félértékben kaphatók.

Szénásy, Hoffmann

és Társa

Budapest,

csakis: Bécsi-utca 4.

Minták vidékre frankó. 5714

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házisszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőarványnál, szíznál és meghűléseknél, bedörzsöléséppen használva.

Figyelemre méltó. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török Lószef gyógyszerésznél, Budapest.

R. Richter gyógyszerháza az „Arany országhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 szn.
Mindennapi szétküldés.

Ujdonság! Szabadalmazott legújabb szerkezetű

Magas nyomású NYERSOLAJMOTOR

és SZIVÓGÁZ-MOTOROK LŐERŐ óránként 1-2 fillér.

BENZIN-ÉZMOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.

Legjobb minőség! Jótállás! Olcsó árak!

E. PLEWA mérnök & Co. MOTORGYÁR
Bécs (Wien), XVII/3, Wattgasse 78-80.
Január hó 1-től megbízható szivattyók készítői és megújítóik. 5891

PAGLIANO-SYRUP

Legjobb vértisztító szer
ERNESTO PAGLIANO profesor Nápolyban.

Calata S. Marco 4. 3619

Bevezte a hivatalos olasz gyógyszerkönyvbe. **Kitüntetve** a gyógyszerészeti kiállításon 1894-ben, a Hygienikus kiállításon 1900-ban és majlandi nemzetközi kiállításon 1906-ban az **aranyéremmel**.

Üvegekben, dobozokban (poralakban) valamint comprimált táblákban (pixulak) minden nagyobb gyógyszerertárban kapható | Kérje mindég Ernesto Pagliano, Nápoly védjeggyel. Megrendelés vagy tudakozódás miatt tessék Real-Apotheke Sokrate Bracchetti-Ala (Südtirol) fordulni.

**Borszivattyuk,
 Tömlők,
 Szűrők, Kutak,
 Pincegazdászati eszközök,**
 legelőnyösebben
Kovács Soma és Társa
 cégnél 461
ARADON.

150.000
korona vagyonnal
 bíró hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjjet keres. Azonkivül még több száz vagyonos posthis előjegyzésben, egy hogy minden igénynek bármikor megfelelhetünk. Forduljon minden házassulandó Schlesinger céghez, Berlin 18. 3641

Csillagszóró gyertya.
 Meglepő fényhatású, ártalmatlan tűzijáték **a karácsonya disztítésére.**
 — Kényelmes, egyszerű kezelésű. —
 Teljesen veszélytelen, füst és szagnélküli készítmény.
 Egy doboz ára 12 drb. tartalommal 40 fillér, darabja 4 fillér.
 Óriási csillagszóró drbja 60 fill.
 Kapható egyedül:
Rozsnyay Mátvás
 gyógyszerertárban 301
Arad, Szabadság-tér.

Meg csak néhány napig!
 Huzás már 1908. évi december 30-án.
 Magyar királyi
jótekonyczélú államsorsjáték
Főnyeremény 150,000 kor. készpénzben.
Az összes nyeremények összege 365.000 korona.
 Egy sorsjegy ára 4 korona.
 Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és söhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytöszdében és váltóüzletben.
Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Hatásában Felülmulhatatlan
 a kellemes ízű, friss Hajós fele
Csukamájolaj
 Gyermeknek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.
 Ár egy üvegnek 2 korona.

Köhögés, Rekedtség
 elnyálkásadás ellen elismert kitűnő hatása szer a
„Tussinál“ cukorka
 ára 60 fillér, és
„Tussinál“ thea
 ára egy doboznak 50 fillér.

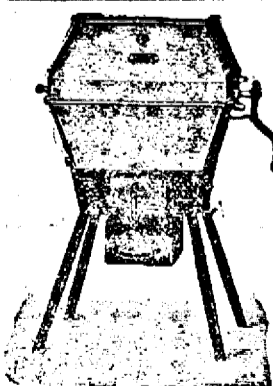
Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.
 Egy üveg szájviz 2 korona.
 Egy doboz fogpor 1 korona.

Legjobb fekete, le nem mosható
HAJFESTŐ
 a Hajós-féle
MELOGEN.
 Ara 2 korona.

Kapható a készítőnél: 241
HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerertárban
 Arad, Andrásy-tér 22., megyeházzal szemben,
 továbbá minden gyógyszerertár, illatszerüzlet és drogeriában.

NIGRIN legjobb
cipőtisztító szer
 mely a legpompasabb tenyt adja és a bőrt tartóssá teszi. **Nigrin** egészségi szempontból melegen ajánlható, mert **Nigrin** folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.
St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító **BÉCS.**
 Mindenütt kapható. 6004

Karácsonyi ajándék!
 A tartós és célszerű John féle
telített gőzü mosógép
 jótétemény minden háztartásban. A ruhát hófehérre mossa, eddig felülmulhatatlan módon kiméli és több mint 75% időt, munkát és pénzt takarít meg. A legjobb ajánlatokkal rendelkezünk az ország minden részéből, ahol mosógépeink üzembem vannak.
Facsarók és Mángorlók.
 Főraktár
Kovács Soma és Társa Aradon,
 gép és műszaki üzlet. 461

ATLANTIKA

Várjon megrendeléseivel még karácsony előtti
szombaton f. hó 19-én

megnyílik az „ATLANTIKA”

kávé, tea, rum specialitás
üzlet.

Saját villanypörkölő.

3759

ATLANTIKA

Ha minden nap
frissen pörkölt kávé,

idei termésű nemes teát,
eredeti angol rumot akar tegyen
egy kísérletet.

Vidékre a megrendeléseket bérmentve szolgáljuk.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz palota.

ATLANTIKA

Kövaskodjunk utánzatoktól.

COGNAC

bevásárlásnál határozottan
Gróf Keglevich István utd.

hirneves gyártmányait kérjük.

Bel- és külföldön KIZÁRÓLAG DISZOKLEVÉLLEL kitüntetve.

5706

Szál Testvérek

fióközlete Orsován

3473

a következő friss és kitűnő minőségű sós halakat ajánlja, és pedig:

Keszeg	elsőrendű	55—60	koronáért.
	másodrendű	50—55	..
	harmadrendű	44—48	..
Lopár	Kisebb közép ponty	65—70	..
	Közép ponty	70—80	..
	Sóscauka	45—60	..
	Fehér sós hal	45—70	..
	Vegyes	50—60	..
Trahanac	Nagy sós ponty	80—90	..
	Sós harcsa	85—90	..
	Vegyes	70—80	..

100 kg.-ként előleg és utánvét mellett helyt Orsova pályaudvar. —

TÖRLEY PEZSGÓ

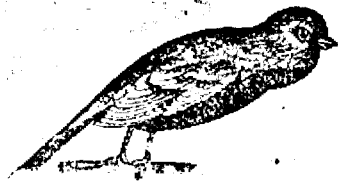
CASINO

TALISMAN

GRAND VIN

5928

Legszebb karácsonyi ajándék!
Legnemesebb énekes

harzi kanárikat
szállítok 8, 10, 12, 20 koronáig, néstényeket 2—3 koronáig. 3750

Sándor Mihály,
Arad, Demeter-u. 68/a sz.

Valódi
OROSZ ÉS CHINAI TEÁK.

Legfinomabb

1331

ANGOL RUMOK.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

— Városi és megyei telefon szám 455. —

Hirdetéseket teljesen ingyen ad a

Kiadóhivatal:

Szécsényi főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásul kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a

Kiadóhivatalban

Jézsef főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Minden rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűk 5 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elosztó helyein.

A k i n e k

ismerettség híján

háztartásra, növelésre, üzletvezetésre, könyvelésre, segédre, ispánra, gazdaságiakra, kocsisokra, csellósra, kertészre,

kulcsárra, gazdaságonyira, szakácsnőre, szobalányra, házi- vagy, fodrászokra, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

A k i

bérbeadni kíván

szobákat, házakat, vadászterületeket,

kocsit, lovat, halászatot, telket,

A k i

eladni kíván

szőrt, szongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

A k i

mindenféle vétel vagy bérbevételt céljából keresek;

A k i

valamely állást betölteni kíván: legelősebben érve, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

his hirdetés

rovatát használja.

Intelligens

fiatal urinő óhajtaná megismerkedni jómódu előkelő uriemberrel. Postrestante „Szép asszony” jellege Arad, főposta. 3746

Kadnagyi

(közös gyalogsági) kabát, köpeny, esaké és tábori-öv olcsón kapható Weitzer-utca 17., földszint 8. 3752

Házvezetőnők

vagy házikisasszonynak ajánkozik szerény igényű urinő. Háztartásban jártas, nem annyira fizetést, mint jóbánást óhajtok. Ajánlatokat M. 118. Arad főposta, Postarestante kérek. 3745

Eladó

új 110 fros valódi hajós Singer varrógép 80 frotért, egy új 75 fros családi 30 frotért. Bildhauer. Orozy-utca. 3748

Karácsonyfára

fényszóró csillaggyertyák 20 cm. hosszú drbja 4 fillér. Karácsonyfá díszek, ünnepi képeslevelező lapok legnagyobb választékban. Ingusz I. és fia könyv és papirkereskedésben Arad, Weitzer-utca. Telefon 301

Hitelbank részvények

jutányosan eladó. Schamberger Kossuth-u. 9. 3761

Vidéki

fogyasztási szövetkezet fűszer-, vas- és rövidáru szakmában teljes szakképzettséggel bíró, kaucióképes román nyelvet bíró keresztény üzletvezetőt keres. Ajánlatokat e lap kiadóhivatala „Szakképzett” jelige alatt továbbít. 3741

Az Andrássy-térről nyíló

egyik legforgalmasabb utcában egy egyemeletes bérház eladó Bővebbet Vörösmarty-utca 8. II. em. 16. 3758

Részvény eladás.

Alföldi Gazdasági Vasút részvény (5 drb.) olcsón eladó. Szántó Gyula, Budapest, Király-utca 16. II/28. 3756

Különösen értékes

karácsonyi ajándék minden család javára! A Gizella-egylet kölcsönös élet- és hozománybiztosító intézeténél, az Osztrák-Magyar monarchia legnagyobb kölcsönös biztosító intézeténél létesíthető élet- és gyermekbiztosítás rendkívül kedvező feltételekkel. Bővebb felvilágosításokat és ismertetőt ad a vezér-ügynökség, Karolina-utca 3. szám alatt. 3756

Üzleti könyvek:

straszák másolókönyvek stb. Irodai kellékek, írószerek, levélpapírok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Kerpel László könyv- és papirkereskedése. Ugyanott tanuló fiú és leány alkalmasságot nyer. 3161

Irodistát,

legalább 1-2 évi irodai praksissal keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Fűszerkereskedő” címmel. 3729

Jó házból való

asztalos tanoncokat keresek azonnal. Ifju Hartmann János, Boros Béni-tér 7. sz. 3724

Pénzt,

törlesztéses kölcsönt ingatlanra, konvertálásokat, váltókra kölcsönt a legolcsóbban és gyorsan szerez: Ingatlan Forgalmi Iroda Arad, Árpád-tér 4., I. em. 3706

Boczkó-utca 2. számú

és Boros Béni-tér 3. számú házak szabad. kézből eladó. Bővebbet Boros Béni-tér 3. szám, hisztüzletben. 3572.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet eladó. Bővebbet Pécskai-ut 1/a. szám alatt, a vasúttal szemben. 3712

Bérbeadó

egy jó forgalmu, 23 év óta fennálló üzlet. Cim: Lévai Ignácné, Ternova. 3737

Karácsonyra!

Legjutányosabban kaphatók: Diszlevélpapír, képeslevelezőlapok festmények, imakönyvek, festőminták, karácsonyi díszek, csodagyertyák, ifjúsági iratok és díszmunkák. Tolnai Világlapja képviselő. Polyóiratok. Divatlapok. Krausz Paulin, Színházépület. Telefon sz. 511. 995

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a negyüsdmü hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy válogatott izlésű

modeljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan felszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy a legkényesebb, mint a legszerényebb igényeket kitudom elégíteni. Számos látogatásért esd 3281

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a Glöck huszarnokkal egy házban.)

Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt elkészülnek

Ágybavizelés.

Azonall szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó! Fényes köszönőlevelek. Orvosilag ajánlva.

„SANTAS” intézet

VELBURG P. 124. Bayern. 5723

Keresünk ügyes és megbízható

detailpénztárnoknöt.

Megfelelő írásbeli ajánlatok fényképpel együtt küldendők

Andrényi Károly és Fiai céghez.

30.379—1908. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság pályázatot hirdet az Aradmegyében fekvő Fakert községben levő állami elemi iskola és tanítói lak helyreállításánál szükséges javítási munkálatok végrehajtására.

Kikiáltási ár 1928 korona 43 fillér.

A zárt írásbeli versenytárgyalás az aradi m. kir. államjószágigazgatóság hivatalos helyiségében 1908. évi december hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Ajánlattevő az ajánlott összeg Ot (5) %-ának megfelelő készpénz-, vagy elfogadható értékpapirokból álló bánatpénznek valamely kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugtával felszerelt, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő felirással ellátott írásbeli ajánlatot tartozik benyújtani, amelynek tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ő az árlejtési és szerződési feltételeket, valamint a helyi viszonyokat ismeri s magát azoknak aláveti.

Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Ajánlatok az aradi m. kir. állam jószágigazgatóságnál folyó hó 29. napján délelőtt 10 óráig nyújthatók be, ahol a költségvetésés a feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Elkésett, utóajánlatok vagy táviratok nem fognak figyelembe vétetni.

Arad, 1908. évi december hó 9-én.

3751 Magyar királyi államjószágigazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

FISCHER

Karácsonyi

Kiállítása

az óriási hosszú teremben!

Az aradi közönség nem tudja szétválasztani karácsony ünnepét Fischer Simon Nagy Áruházától.

Bámulatos szervező-képességgel, ritka szorgalommal, évről-évre, újabb karácsonyi meglepetést szerez nekünk Fischer Simon.

A tavalyi tárlatot nem lehet egykönnyen elfelejteni. Az óriási hosszú terem tündöklő fénye nyomot hagyott mindenkiben. Csodákat beszéltek erről a tárlatról, mely által Arad egyszeriben a legfejlettebb kereskedő városok közé emelkedett.

S ha most azt mondjuk, hogy az **idei** karácsonyi kiállítás

az óriási hosszú teremben,

messze túl fogja szárnyalni a tavalyit is, úgy ez fényes erőpróbája lesz Fischer Simon Nagy Áruházának.

Megnyílt

vasárnap, november hó 29-én

s meleg pártfogásába ajánljuk Arad és vidéke tisztelt közönségének.